သူးလေ
သတင်းစာစောင်

www.knuhq.org

အတွဲ (၄)၊ အမှတ်စဉ် (၃)
၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ

ကီၢ်သူလ့ၤ ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်နၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်

ကေအဲန်ယူ – ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (ဗဟို)၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စည်းရုံးရေးကော်မတီ၊
ပညာပေးရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤတဖၣ်

၁။ **အယ်ဒီတာအာဘော်**.. ၁
၂။ မဲးဝါကျိ တၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤ အလံာ်ဘီးဘၣ်ရၤလီၤ ၂
၃။ ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်နၢ် တၢ်ကူၣ်လိာ်တဲသကိး တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် အတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် တၢ်ကစီၣ်ဘီးဘၣ်ရၤလီၤ ၄
၄။ **ကော်သူးလေ ပညာရေး၏ အရေးကြီးသည့် ပန်းတိုင်တစ်ခု**.. ၆
၅။ **ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ မဟာဗျူဟာချမှတ်ရာတွင် အမျိုးသမီးပါဝင် လာနိုင်ရေးအတွက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတရပ် ပြုလုပ်ကျင်းပ** ၉
၆။ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်စံၣ် ခ့ၣ်တၣ် အကူၣ် (၂).. ၁၀
၇။ **ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KNLA) ထံသို့ အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်မှ ဗိုလ်ကြီးအဆင့်ရှိသူတစ်ဦး လက်နက်ခဲယမ်းနှင့်အတူ လာရောက်ပူးပေါင်း**.. ၁၁
၈။ ကီၢ်သူလ့ၤ မုၢ်နံၤပှဲၤထီၣ် (၇၅) နံၣ်အမုၢ်နံၤ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကရၢခိၣ်ပဒိၣ်စီၤကွဲၤထူဝ့ အလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်............... ၁၂
၉။ တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်ဒီး ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်ကမံးတံာ်ခိၣ် ပဒိၣ်နီၢ်ဘျုၤမ့နဲးစၢ် ဘၣ်ထွဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲမုၢ်နံၤအဂ့ၢ်..... ၁၄
၁၀။ **အိပ်မက် (ကဗျာ)**.. ၁၇
၁၁။ **ကေအဲန်ယူ -သထုံမြို့ နယ်အတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်မှ လက်နက်ကြီး ပစ်ခတ် မှုကြောင့် လူနေအိမ် (၁၀) လုံး နှင့် သာသနာ့အဆောက်အဦး (၂) လုံးထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရ** ၁၈
၁၂။ **ကေအဲန်ယူ-လယ်ဒိုမြို့နယ်၌ အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များ၏ လက်နက်ကြီးပစ်ခတ်မှုများ ကြောင့် ပြည်သူလူထုပိုင်နေအိမ် (၃) လုံးထိခိုက်ပျက်စီးကာ ပြည်သူ (၁) ဦးပါသေဆုံးခဲ့ရ**.. ၁၈
၁၃။ **၁၁၁ တိုက်ပွဲ (ကဗျာ)** ၁၈

● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

t,fDtmabmf

ကရင်အမျိုးသားတိုင်း၏ နှလုံးသားထဲတွင် ရင်ဘတ်ကြီးထဲတွင် ကော်သူးလေဟုဆိုလျှင် သွေးနီးကြပြီး ကရင်အမျိုးသားထုကြား တကယ့်ကိုဆွဲငင်အားရှိသော စည်းနှောင်အားရှိသော စကားလုံးဖြစ်သလို ကရင်အမျိုးသားတို့အနေဖြင့် ကော်သူးလေဖြစ်တည်ခြင်းနှင့် တည်ဆောက်ခြင်း အိပ်မက်ကို မိဘဘိုးဘွားများခေတ်မှသည် ယနေ့ခေတ်အထိ မက်နေဆဲဖြစ်သည်။

ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးများတို့မှ ကော်သူးလေ ဟုခေါ်ဆိုသောအမည်နာမကို ခေါ်ဝေါ်မှည့်ဆိုခဲ့သည်မှာ အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့်အရာများကို ကြိုတင်စဉ်းစားတွေးတောပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာအတူတကွယှဉ်တွဲနေထိုင်လိုသည့် နိုင်ငံရေးဆန္ဒအား မျှော်မှန်းချက်ကြီးစွာထားရှိခဲ့သည်မှာ ယုံမှားသံသယမရှိပေ။

ကော်သူးလေသည် ကရင်အမျိုးသားတို့၏ နှလုံးသည်းပွတ်ဖြစ်သလို ကရင်အမျိုးသားမဟုတ်သော သူများအတွက်လည်း ခွဲခြားခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်းတို့မရှိဘဲ ဘဝလုံခြုံမှုနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းသာယာဝပြောမှုကို ပေးစေမည့် လွပ်လပ်မှုနှင့်တန်းတူညီမျှမှုကို အခြေခံသော မကောင်းဆိုးဝါးများ မကောင်းမှုဒုစရိုက်များ ကင်းစင်သည့် နယ်မြေအဖြစ်ဖြစ်တည်ရှိစေရန် ဖြစ်သည်။

ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးအနေဖြင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၃၁) ရက်နေ့တွင် ဖဆပလ အစိုးရအား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို စတင်တိုက်ပွဲဝင်တော်လှန်ခြင်းနှင့်အတူ ကရင်အမျိုးသားများအတွက် တရားမျှတသော အကျယ်အဝန်းရှိ၍ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရှိသည့် ကော်သူးလေ ခေါ် ကရင်ပြည် (ဝါ) ကရင်ပြည်နယ် ကို ထူထောင်ရန်ဖြစ်သလို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအားလုံး အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသည့် ပြည်နယ်ပေါင်းစု ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရန်နှင့် ကရင်အမျိုးသားများအပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအားလုံး ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝရယူခံစားနိုင်ရန်ဖြစ်သည် ဆိုသည့်ရည်ရွယ်ချက်ကို ထားရှိပြီး တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်နေသည်မှာ ကော်သူးလေကရင်ပြည်ကို ထူထောင်လိုခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့အတွက်ကြောင့် ကရင်လူမျိုးများ တဆက်တစပ်တည်းနေထိုင်ကြသည့်နယ်မြေများကို ကော်သူးလေကရင်ပြည်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားရှိကြပြီး ကော်သူးလေကရင်ပြည်အတွင်း မှီတင်း၊ နေထိုင်၊ လုပ်ကိုင်နေထိုင်ကြကုန်သော ကျယ်ပြန့်သည့် ပြည်သူများအားလုံး၏ အခွင့်အရေးများအား လေးစားအသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် စည်းလုံးချစ်ကြည်စွာ အတူတကွယှဉ်တွဲနေထိုင်သည့် ဓလေ့ကို ပြသနေထိုင်စေမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကော်သူးလေဟု ခေါ်ဝေါ်မှည့်ဆိုခြင်းနှင့်အတူ ကော်သူးလေကရင်ပြည်ကိုထူထောင်ခြင်းနှင့် ကော်သူးလေအစိုးရကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြောင်း ကရင်လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး စတင်ပြီး (၅) လအကြာ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဇွန်လ (၁၄) ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာသို့ ကြေငြာခဲ့သည်။ ပါကစ္စတန် နှင့် ဩစတြေးလျ နိုင်ငံများမှ ကော်သူးလေကရင်ပြည်ကို လေ့လာရေးအဖွဲ့ များ စေလွှတ်လေ့လာခဲ့သည်မှလွဲ၍ ယနေ့အချိန်ကာလအထိ မည်သည့်နိုင်ငံများမှ တရားဝင်အသိအမှတ်မပြုဘဲရှိနေသေးသည်။

ကော်သူးလေကရင်ပြည်ထူထောင်ခြင်းအိမ်မက်ကို ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးများတို့မှ အမျိုးသားရေးမျှော်မှန်းချက် တစ်ခုအဖြစ် ရည်မှန်းချက်ကြီးစွာ ချထားခဲ့သည်ဖြစ်၍ ကော်သူးလေကရင်ပြည်ထူထောင်ကြောင်း ကြေငြာသည့် (၇၅) နှစ်ပြည့် နေ့မှသည် ကရင်အမျိုးသားများအားလုံးတို့မှ မတူကွဲပြားမှုကို အသိအမှတ်ပြုလက်ခံကြပြီး တခုတည်းသောကရင်အမျိုးသား အလံတော်အောက်တွင် စည်းလုံးညီညွတ်စွာအတူလက်တွဲကြပြီး ကေအဲန်ယူ ဥက္ကဋ္ဌ စောဘဦးကြီး၏ မူ (၄) ချက်ပါ ကရင်ပြည်အသိအမှတ်ပြုခြင်း ပြီးပြည့်စုံရမည်ဆိုသည်ကို ကရင်အမျိုးသားတို့အနေဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုမိမိကရင်မှန်း သိရှိကြကာ ကရင်ကံကြမ္မာကရင်ဖန်တီးပြီး Bottom up Approach ဖြစ်သည့် အောက်ခြေပြည်သူလူထုများတို့မှ အစပြုပါဝင်ခြင်းမှသည် အထက်အဆင့်ဆင့်ပါဝင်လာခြင်းမှတဆင့် ကော်သူးလေကရင်ပြည် ထူထောင်ခြင်းနှင့် မိမိတို့အစိုးရကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အသိအမှတ်ပြု သတ်မှတ်ရယူတည်ဆောက်သွားရမည့် အချိန်ဖြစ်ပါကြောင်း......................

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး
ကီၢ်သူလ့ၤ
www.knuhq.org

မဲးဝါကျိတၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤအလံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ

လါမ့ၤ– ၁၂ သီ ၊ ၂၀၂၄ နံၣ်

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ တၢ်ပၢတၢ်ပြးဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ ကီၢ်သူလ့ၤ ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်နၢ် သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ကူၣ်လိာ်တၢၣ်ပီၣ်သကိးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဝံၤဒီး, တၢ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိး, တၢၣ်ပီၣ်သကိးလီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဝံၤအလိၢ်ခံ ကီၢ်သူလ့ၤ ကီၢ်ဆၣ် (၂၇) ဘ့ၣ်အပူၤ ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီး ကီၢ်ဆၣ်ပူၤခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ဃုတၢ်ဖိးအပူၤ အၢၣ်လီၤအီလီၤအသးဒီး ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲ ဒ်လာ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ပတၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဂံၢ်ခီၣ်ထံးတၢ်ဘျၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ်အဖီခိၣ် –

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဂံၢ်ခီၣ်ထံးတၢ်ဘျၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ်အပူၤ တၢ်ပာ်လုၢ်ပာ်ပှၤလၢ အပၣ်ဃုာ် ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်, ပတူၢ်လိာ်ပာ်ပနီၣ်အီၤ ဒ်ခိၣ်တဃာ်တၢ်ပၢတၢ်ပြးကျဲသနူအသိး ဒီး ပပာ်ပနီၣ်ဂံၢ်ခီၣ်ထံးတၢ်ဘျၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ်အတၢ်အရှဒိၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ပတၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲ ကျဲသနူသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အိၣ်ဂၢၢ်အိၣ်ကျၢၤဝဲ ခၢၣ်သနၢၣ်ဒီး တဒံဝ့ၤဒံဝီၤ ဝဲဘၣ်အမဲာ်ညါ, ပတၢ်ဖံးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ဆၢတဲာ်လၢပပာ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကမ့ၢ်ဒ်တၢ်နဲၣ်ကျဲတခါအသိး န့ၣ် ပကမၤထွဲအီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲ တၢ်ပၢတၢ်ပြးလၢအဂ့ၤ– ပအၢၣ်လီၤပသးလၢ ပကစးထီၣ်ပခီၣ်ခါ ခီဖျိတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ် ဒီးသုးထီထီၣ် ပတၢ်ပၢတၢ်ပြးအကံၢ်အစီ လၢကီၢ်သူလ့ၤ အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂုာ်ကျဲးစၢးဝဲအံၤအပူၤ တၢ်တူၢ်လိာ်မၤထွဲတၢ်ပၢတၢ်ပြးလၢအဂ့ၤ, တၢ်မၤကျိၤကျဲလၢအရှဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးလၢပတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ဒ်သိးကပၣ်ဃုာ်ဝဲစ့ၢ်ကီး တၢ်ဖျိဖျိဖျါဖျါ ဒီး တၢ်ဟံးမူဒါလၢတၢ်ပၢတၢ်ပြးတၢ်မၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တြီဆၢဒီသဒၢနၢ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ခွဲးယာ်– ပအၢၣ်လီၤပသးလၢ ပကဒိကန့ၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ် အကလုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ပကတြီဆၢဒီသဒၢနၢ် အဝဲသ့ၣ် အခွဲးအယာ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဝဲပမူပဒါလၢ အဒိၣ်အယိာ်န့ၣ်လီၤ. ပကဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးဃုာ်ဒီးကမျၢၢ် ဒ်သိးပကတြီဆၢဒီသဒၢဒီး ဟံးနၢ်ကမျၢၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ပှၤဂ့ၢ်ဝီ, တၢ်ဆဲးတၢ်လၤ, တၢ်သဘျ့ဒီး ထံရှ့ကီၢ်သဲးအခွဲးအယာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ် ဒီးပပာ်ပနီၣ် တၢ်လၢအတဒံးသိးဘၣ် တဖၣ် ခီဖျိတၢ်သူၣ်ထီၣ်ကီၢ်သူလ့ၤဒီး ဒ်သိးတၢ်ကဒီသဒၢတြီဆၢနၢ် အတၢ်နၢ်သါသ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၤ်ကျဲးစၢး ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးသ့ၣ်တဖၣ်– ပအၢၣ်လီၤပသးလၢ ပကပၣ်ဃုာ် ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ပှၤသ့ပှၤဘၣ် သ့ၣ်တဖၣ် လၢကီၢ်ဆၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤ တၢ်ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးလၢတၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ် တၢ်ဂ့ၤ်ကျဲး စၢးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒ်သိးကီၢ်သူလ့ၤတၢ်ပၢတၢ်ပြးဒီတခါအပူၤ ပၢပြးတၢ်ဖံးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် ကဂ့ၤထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် န့ၣ်ဒီး လၢတၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ် မၤထီထီၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ပာ်ဖှိၣ် အကံၢ်အစီသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ပကပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဃုာ် ဒီး ကမျၢ်လၢတၢ်မၤဖျါထီၣ် တၢ်အမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအယူာ်ကၢ (တူၢ်ယံာ်ခိးကျၢၤတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်)– ပတၢ်ပညိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်တြီဆၢ ဒီသဒၢခိၣ်ဃၢၤနဆၢၣ် ဃုာ်ဒီးကမျၢ်တၢ်အီကူာ်အီပှဲၤ, အိၣ်ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ် တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအကြၢးဝဲဘၣ် ဝဲ, တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ လၢအတူၢ်ယံာ်ခိးကျၢၤ တၢ်မၤကျိၤကျဲသ့ၣ်တဖၣ် ပၣ်ဃုာ်ကျၢ်ဘၢဝဲန့ၣ်လီၤ. ပအၢၣ်လီၤပသး လၢ ပကမၤဂ့ၤထီၣ်ဒီး ကတီၤ, ဒီသဒၢတြီဆၢန့ၢ် ခိၣ်ဃၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၢၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢစၢၤသွံၣ်သီခါဆူညါသ့ၣ် တဖၣ်အဂီၢ်, မ့ၢ်ဝဲခီၣ်ခါအဆိကတၢၣ်တခါလၢ တၢ်အီကူာ်အီပှဲၤလၢ အယူာ်ကၢကအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီလၢ အယူာ်ကၢ (တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီလၢ အဆဲးလဲၤအသး) – ဒ်သိး ပကတုၤဆူ ပတၢ်လဲၤထီၣ် လဲၤထီလၢ အယူာ်ကၢကသ့အဂီၢ်, လၢတၢ်လဲၤကျဲအပူၤ တၢ်ဆီတလဲအိၣ်ထီဘိန့ၣ် ပတူၢ်လိာ် ပာ်ပနီၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ ပအၢၣ်လီၤပသးလၢ ပတၢ်ပၢတၢ်ပြးတၢ်မၤကျိၤကျဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဆီတလဲလၢအကြၢးကၢကီၣ် ဝဲဒီးပကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်လိၣ်ဘၣ်, တၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီ ဒီးတၢ်မုၢ်လၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကအိၣ်အဂီၢ်, ပကဃုသ့ၣ်ညါမၤ လိထီဘိတဘိယူာ်ဃီ ဒီးပကအုၣ်ကီၤဟံးမူဒါန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဃုတၢ်ဖိးသးသဟီၣ်အဖီခိၣ် ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဖီၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤ ခိၣ်တဃာ်ကျဲသန့ၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ စၢၤသွံၣ်သီသ့ၣ် တဖၣ်အဂီၢ် ဒ်သိးကအိၣ်ဒီးတၢ်အီကူာ်အီပှဲၤ, အိၣ်ဒီးတၢ်ပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ်ခဲလၢာ် လၢတၢ်သူၣ်ထီၣ် ကီၢ်သူလ့ၤ လၢအ ယူာ်ကၢ ကအိၣ်အဂီၢ်အဖီခိၣ်, ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ပနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ပအိၣ်ဆၢထၢၣ်ဝဲဂၢၢ်ကျၢၤခၢၣ်သနၢၣ် ဒီးပဘိးဘၣ်ရၤ လီၤ မဲးဝါကျိတၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤ အလံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးနဲၣ်ရှဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်
ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ
ကီၢ်သူလ့ၤ

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ

လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်

ကီၢ်သူလ့ၤ

www.knuhq.org

ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်နၢ် တၢ်ကူၣ်လိာ်တဲသကိးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ် အတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် တၢ်ကစီၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ

လါမ့ၤ ၁၃ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အတၢ်ပၢတၢ်ပြး ဟီၣ်ကဝီၤပူၤ တၢ်ပၢတၢ်ပြးဒီး တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤကမျၢၢ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ကူၣ်လိာ်တဲသကိး တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် ဃုာ်ဒီး တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိလၢ တၢ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်အံၤ ဖဲ လါမ့ၤ ၁၁ သီ, ၂၀၂၄ အနံၤ, လၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ (လီၢ်ခၢၣ်သး) နၠၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအီၤ အဆိကတၢၢ်တဘျီဒီး ဝံၤဝဲကဲဝဲ ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်နၠၣ်လီၤ. အခီၣ်ထံး ခံသီအတီၢ်ပူၤ ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကူၣ်လိာ်တဲသကိးတၢ် ပှဲၤဒီး တၢ်သးစၢၢ်ဆၢဒီး လီၢ်ခံ သၢသီအတီၢ်ပူၤနၠၣ် လၢတၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤ တၢ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤ တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဒီး တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ကံၢ်စီတဖၣ် အဂီၢ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်အိၣ်သးတခါလၢ အလၢပှဲၤဒီး တၢ်ဃူတၢ်ဖိး နၠၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၣ်လိာ်တဲသကိးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ် အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကဟံးန့ၢ်ဂ့ၢ်ဝီဒီး ဘျါရှဲ တၢ်တၤတဖၣ်လၢ အကါဒိၣ်လၢ တၢ်ပၢတၢ်ပြးအဂီၢ် လၢကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်တဖၣ် လၢ ကီၢ်ဆၣ် (၂၇) ဘ့ၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်လၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ တၢ်ပၢတၢ်ပြး ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ အဂီၢ်နၠၣ်လီၤ. တၢ်ကူၣ်လိာ်တဲသကိးတၢ် လၢတၢ်တုၤလီၤ တီၤလီၤအပူၤ ဒီး တၢ်ကွဲးလီၤဟ်လီၤ တၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ် အသနၢၣ်အပူၤ ပှၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဖၣ် ဃုသ့ၣ်ညါအါထီၣ် ကမျၢၢ်တၢ်ပၢတၢ်ပြးဒီး တၢ်ရ့လိာ်ဘၣ်ထွဲဒီးကမျၢၢ် တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် တၢ်တိာ် ကျဲၤကူၣ်တရံးလၢအသိတဖၣ် နၠၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၣ်လိာ်တဲသကိး တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤအီၤ လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢ ကကျၢၢ်ဘၢ တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအမ့ၢ် တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢ တၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤလၢ တုၤလီၤတီၤလီၤ ဒီး ကမျၢၢ်ပှၤတဝီ အတၢ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ် တၢ်မၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဃုာ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အံၤအပူၤ တၢ်ဃုထံၣ်န့ၢ် တၢ်စံးဆၢတဖၣ်လၢ တၢ်မၤအီၤသ့လၢ တၢ်မၤပျီပူၤတဖၣ် တကးဒံးဘၣ် အမဲာ်ညါ လၢကီၢ်သူလ့ၤတၢ်ပၢတၢ်ပြးဟီၣ်ကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ သူၣ်လီၤခၢၣ်သနၢၣ်လၢ တၢ်ဒိၣ်ထီၣ် ထီထီၣ်လၢ အတူၢ်ယံာ်ခီၣ်ကျၢၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဖၣ်လၢ အပိာ်ထွဲထီၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ် ကျဲၤလီၤဟ်လီၤ တၢ်ပၢတၢ်ပြးဒီး တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤကမျၢၢ်ဂ့ၢ်ဝီ တဖၣ် တုၤလီၤတီၤလီၤ လၢ တၢ်ကမၤအီၤလၢ တၢ်မၤပျီပူၤ အသနၢၣ်အဂီၢ် စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်တဖၣ်ဒီး ကီၢ်ဆၣ် နဲၣ်ရှဲၣ်တဖၣ်လၢ အဟဲထီၣ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဖၣ်အံၤ ပၣ်ဃုာ်မၤလိသကိးလၢ ကီၢ်သူလ့ၤတၢ်ပၢတၢ်ပြးလံာ်စိာ်စုလၢ အကဖိးမံဒီး တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢ တၢ်မၤအီၤသ့လၢ ဟီၣ်ကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ဒ်သိးဒီး ကီၢ်ဆၣ်တဘ့ၣ် စုာ်စုာ် အတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ် အဂီၢ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤဆီတမံၤလၢ တၢ်ကူၣ်လိာ်တဲသကိးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် အဒိၣ်အမုၢ်လၢ ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ် တဖၣ် လၢ အဟဲထီၣ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ကသူၣ်ထီၣ်နှၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ရ့လိာ်ဆဲးကျိးလိာ်သး အဂီၢ် စ့ၢ်ကီး န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကူၣ်လိာ်တဲသကိးတၢ်အပူၤ တၢ်ဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤသကိး တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်လဲၤခီဖျိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တလၢကွံာ်န့ၣ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ လၢ တၢ်မုၢ်လၢ်လၢ တၢ်ကမၤဒိၣ်ထီၣ် တၢ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ် သးသဟီၣ် အဂီၢ် စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကံၢ်တၢ်စီအပူၤ ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်တၢ်ကူၣ်လိာ်တဲသကိးဒီး တၢ်မၤ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အံၤ တမ့ၢ်လၢ ကတီၢ်ဖုၣ် တၢ်မၤ ဒုးအိၣ် ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီး မ့ၢ်ခီၣ်ကါတခါလၢ အကါဒိၣ်လၢ တၢ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး တၢ်သူၣ်ထီၣ်ကံၢ်စီ တဖၣ် လၢ အက တူၢ်ယံာ်ခီၣ်ကျၢၤလၢ ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်ဒီး ကီၢ်ဆၣ်နဲၣ်ရှဲၣ်တဖၣ် အဂီၢ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်တဖၣ်ဒီး ကီၢ်ဆၣ် နဲၣ်ရှဲၣ် တဖၣ်အံၤ လၢတၢ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အဃိဒီး ကကဲထီၣ် တၢ်ဘျုးတၢ်ဖှိၣ် ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်လၢ ကမျၢၢ်တၢ်ပၢတၢ်ပြးသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢ ကီၢ်သူၤလ့ၤတၢ်ပၢတၢ်ပြး ဟီၣ်ကဝီၤ သ့ၣ်တဖၣ် အပူၤ စ့ၢ်ကီး ဘၣ်တၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဆဲးကျိးဂီၢ်

- စီၤနၢၤဒုၣ်ဒါ (Signal+66 98 687 9384)
- နီၢ်ဆိၣ်ဖံၣ် (Signal +66 80 228 0996)

E-mail: knu.comm@protonmail.com

ကော်သူးလေ ပညာရေး၏ အရေးကြီးသည့် ပန်းတိုင်တစ်ခု...............

ပညာဆိုတာ

ပညာရေးကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုကြတဲ့အခါ လူတွေက ကိုယ့်ရဲ့အတွေး ကိုယ့်ရဲ့ရပ်တည်ချက်နဲ့ အမျိုးမျိုးအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုကြပါတယ်။ အဲ့ဒီအပြင် ကိုယ့်ရဲ့ ရှင်သန်နေထိုင်ရာပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်မူတည်ပြီးတော့လဲ လူတွေရဲ့အမြင်က အမြဲပြောင်းလဲတာကလည်း သဘာဝပါပဲ။ အရင်းရှင်စနစ်အပေါ်မှာပဲရပ်တည်ပြီး ကုန်ထုတ်တန်ဖိုးအပေါ်မှာဘဲ အမြဲတွေးမြင်နေကြတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကတော့ ပညာကိုငွေရှာဖို့ ငွေရဖို့အတွက်ပဲ တွေးနေမှာဖြစ်ပြီး အဲ့ဒီတန်ဖိုးကိုပဲ အများလက်ခံနိုင်အောင် ဖြန့်ဖြူးနေမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ပညာကိုအရင်းစစ်ကြည့်လိုက်ရင်တော့ ပညာဆိုတဲ့အနက်ကို "အထူးထူးအပြားပြားအားဖြင့် ဝေဖန်၊ ပိုင်းခြား၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်၊ သိမြင်တတ်သော သဘောတရား၊ အသိ၊ အလိမ္မာ၊ ဉာဏ်၊ ပညာ၊ ပညိန္ဒြေ စေတသိက်" ရယ်လို့ ဖော်ပြကြပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုဖော်ပြချက်နဲ့အတူ ကျွန်တော်တို့လက်ရှိနေထိုင်ရှင်သန်ခဲ့ရတဲ့ ဝန်းကျင်နဲ့ ယှဉ်ထိုးကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ပညာဆိုတာ "မိမိရဲ့ ရှင်သန်ရာဘဝတလျှောက် ကြုံတွေ့ရမယ့် အခက်အခဲကို ဘယ်နည်းဘယ်ပုံဖြေရှင်းရမလဲဆိုတာ ဝေဖန်ပိုင်းခြား ဆင်ခြင် ဖြေရှင်းဖော်ထုတ်ရမယ့် ဉာဏ်၊ အသိအလိမ္မာ" ရယ်လို့ ယူဆလို့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ လူတိုင်းလူတိုင်းဟာဘဝရှင်သန်ရာတလျှောက်ကောင်းမွန်စွာ သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ အသက်ရှင်ဖို့ ပညာလိုအပ်တယ်လို့ ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက လူကြီးသူမများက ဆုံးမကြတာပါပဲ။

တဆက်တည်းမှာ သတိမူရမှာတခုက ကျွန်တော်တို့လူသားတွေဟာ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း လောကကြီးထဲရှင်သန်နေထိုင်ကြတာမဟုတ်ပဲ ကျွန်တော်တို့နည်းတူ လူသားများ/လူသားမျိုးစိတ်များ၊ တိရိစ္ဆာန်များ၊ အပင်များ တောတောင်ရေမြေများနဲ့ အတူရှင်သန်နေထိုင်ကြရတာဖြစ်ပါတယ်။ လူမှုဗေဒပညာရှင် Joel M. Charon ကဆိုရင် "Don't forget society," "Remember, human beings are social, and that makes a difference in what we all are." ဆိုတဲ့ စကားပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဘယ်လောက်ပဲအခက်အခဲကိုဖြေရှင်းနိုင် လောက်တဲ့ဉာဏ်၊ အသိ၊ လိမ္မာတွေ ပိုင်ဆိုင်ထားပါစေ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို မေ့လို့မရပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာကြုံတွေ့နေရတဲ့ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အခက်အခဲတွေကို ပိုင်းဝန်းဖြေရှင်းတာမျိုးမ လုပ်ပဲ၊ မလုပ်ချင်ပဲ၊ ပညာတက်နေရင် (တနည်းအားဖြင့် ဖြေရှင်းနည်းသိနေရင်) လည်း ဘာမှမထူးပြန်ပါဘူး။

ဒါကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး အနှစ်ချုပ်ရရင် ပညာဆိုတာဟာ "မိမိရှင်သန်ရာဘဝတလျှောက် မိမိနှင့်မိမိ၏ပတ်ဝန်းကျင် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတခုလုံးကြုံတွေ့ရမည့် အခက်အခဲများအား မည်သို့မည်ပုံဖြေရှင်းရမည်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြား ဆင်ခြင် ဖြေရှင်းဖော်ထုတ်ရမည်ကို သိသော ဉာဏ်၊ အသိအလိမ္မာ" ရယ်လို့ ခေါ်ဆိုနိုင်မှာပါ။

လက်ငင်းအခြေအနေ

လက်ရှိကျွန်တော်တို့ရဲ့ကော်သူးလေဟာကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အတွက် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်နေဆဲကာလဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးမှာ တည်ငြိမ်တဲ့ပညာရေးစနစ်နဲ့ အရည်အသွေးမီတဲ့ ပညာရေးစနစ်ကို ရရှိဖို့ဆိုတာ အရမ်းကိုကြိုးစားအားထုတ်ပါမှ ဖြစ်နိုင်မယ့်ကိစ္စပါ။ တော်လှန်ရေးကာလမှာ ဘယ်အရာကိုပဲ ဆောင်ရွက်ဆောင်ရွက် ပြည်သူလူထုကိုအခြေမခံဘဲ လုပ်ရင်ဘယ်တော့မှ ရေရှည်မခံပါဘူး။

အဲ့ဒါကြောင့်ပဲ ကော်သူးလေရဲ့ ပညာရေးစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်တဲ့အခါ လူထု/ရပ်ရွာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အခြေခံတဲ့အရာဖြစ်ဖို့ အားကြိုးမာန်တက် ကြိုးစားနေကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရပ်ရွာလူထုအခြေခံတဲ့ ပညာရေးစနစ်ကို ကောင်းမွန်တဲ့စနစ်တစ်ခုဖြစ်အောင်ကြိုးစားဖို့လိုအပ်သလိုပဲ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လက်ငင်းအခြေအနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အရည်အသွေးတွေကို အမြဲမပြတ် မျက်ခြေမပြတ် လေ့လာဖို့ဆန်းစစ်နေဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

လက်ရှိကော်သူးလေပညာရေးစနစ်၏ အခြေအနေ

ကော်သူးလေပညာရေးစနစ် အခြေအနေနဲ့ ရပ်တည်ချက်ကိုလေ့လာမယ်ဆိုရင် အဲ့ဒီစနစ်ကို ဦးဆောင်လည်ပတ်နေတဲ့ ကရင်ပညာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဌာန (KECD) ကို လေ့လာဖို့အထူးလိုအပ်ပါတယ်။ (KECD) ဟာ ကော်သူးလေ ခရိုင် (၇) ခရိုင်စလုံးမှာရှိတဲ့ ကျောင်းသူကျောင်းသားပေါင်း တစ်သိန်းနှစ်သောင်းကျော်အတွက် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုပေးနေတဲ့ ဌာနဖြစ်ပါတယ်။ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးရဲ့ ဌာနတစ်ခုဖြစ်ပြီး အဲ့ဒီဌာနရဲ့အောက်မှာ ဗျူရို (၆) ခုနဲ့ လည်ပါတ်နေတာပါ။ လက်ရှိမှာကျောင်းပေါင်း အခြေခံပညာကျောင်း ၁၄၀၀ ကျောင်းဖွင့်လှစ်ထားပြီး အဆင့်မြင့်ပညာရေးကောလိပ် ၁၁ ကျောင်း၊ ဆရာအတတ်သင်ကောလိပ် ၃ ကျောင်းဖွင့်လှစ်ထားပါတယ်။

KECD အနေနဲ့ ပညာရေးကိုရှုမြင်သုံးသပ် အကဲဖြတ်တဲ့အခါမှာ ကျောင်းစာနှင့် စာမေးပွဲအမှတ်တွေကိုပဲ လေ့လာဆုံးဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပဲ အခြားဧရိယာတွေကိုပါ လေ့လာသုံးသပ်ပါတယ်။ အခြားကဏ္ဍဆိုတဲ့အခါမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် (၁) ဧရိယာပေါင်းစုံမှ အသိပညာများနှင့် လေ့လာရေးပုံစံ (Multiple Intelligent and Learning style) (၂) လက်ရှိခေတ်ကာလနှင့် ဆက်စပ်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံသားကောင်းပီသမှုအတွက် သင်ကြားမှုပုံစံ (Relevancy and Critical Civic) (၃) စဉ်ဆက်မပြတ် ပညာသင်ကြားရေး (Life-long Learning) (၄) လူမှုရေးနှင့်လူမှုစိတ်ခံစားချက်ဖွံ့ ဖြိုးတိုးတက်ရေး (Social and Socioemotional Development) (၅) ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကိုက်ညီခြင်း (Culture Responsive) စတဲ့အရာတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။

Photo: KECD Facebook page

ပညာရေးအရည်အသွေး

ပညာရေးအရည်အသွေးလို့ ပြောလိုက်တာနဲ့ စာမေးပွဲအမှတ်တခုတည်းကိုပဲကြည့်ပြီးတော့ လေ့လာဆုံးဖြတ်ပြီး ကလေးတွေရဲ့ အရည်အချင်းကိုဆုံးဖြတ်ခြင်း/ စာသင်သားတွေရဲ့ ရှေ့ဆက်ပညာလေ့လာမှုကိုအဆုံးအဖြတ်မပေးသင့်ပါဘူး၊ ပညာရေးစနစ်နဲ့ ကျောင်းတွေဟာ ဒါမှဒါပဲဆိုတဲ့ပုံစံခွက်သဘော ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုး မထားသင့်ပါဘူး။

ကရင်ပညာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဌာနဟာ ဒေသတွင်းပညာရေးလိုအပ်

ချက်တွေအတွက် လိုအပ်ချက်တွေကိုဖြည့်ဆည်းပေးတာ ပြည်သူ့အခြေပြုပညာရေးစနစ် တည်ထောင်တာတွေအတွက် တာဝန်ယူထားတဲ့ ဌာနတခုအဖြစ်နဲ့ ကရင့်တော်လှန်ရေးစတင်ချိန်ကနေ အခုအချိန်အထိ တော်လှန်ရေးတာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်နေဆဲပါ။ ပညာရေးအရည်အသွေးပြည့်မီဖို့အတွက် လိုအပ်တဲ့ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရေးဆွဲတာ၊ ပြဌာန်းစာအုပ်ရိုက်နှိပ်တာ၊ သင်ကြားမှုနည်းစနစ် ထောက်ပံ့တာတွေကိုလည်း ပြုလုပ်ပါတယ်။ အဲ့ဒါတွေအပြင် ဖွင့်လှစ်ထားတဲ့ကျောင်းတွေရဲ့ စာသင်နှစ်အလိုက် စာသင်ကြားရမယ့်အချိန် (Learning Time Allocation) ကိုလည်း အဆင့်လိုက်သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားပြီး အဲ့ဒီအတိုင်းလိုက်နာကျင့်သုံးနေပါတယ်။ Key State I, (Lower Primary: Grade KG-3) မှာဆိုရင် တနှစ်လုံးစာ 800-1,000 hours ဖြစ်ပြီး၊ ရက်အလိုက်ဆိုရင် Daily average 5-6 hours ဖြစ်ပါတယ်။ Key State III, (Lower Secondary: Grade 7-9) မှာဆိုရင် တနှစ်လုံးစာ 1,000-1,200 hours ဖြစ်ပြီး Daily average 6-7 hours ဖြစ်ပါတယ်။ Key Stage IV, (Upper Secondary: Grade 10-12 မှာဆိုရင် တနှစ်လုံး 1,000-1,200 hours ဖြစ်ပြီး ရက်အလိုက်ဆိုရင် Daily average: 6-7 hours သင်ကြားရမယ်လို့ သတ်မှတ်ထားတာပါ။ အရည်အသွေးပြည့်မီအောင် စာသင်ကြားနိုင်ဖို့အတွက် အခြေခံလိုအပ်မယ့်အချိန်တွေကို သတ်မှတ်ပေးထားတာဖြစ်ပြီး ဆရာ/ဆရာမတွေအနေနဲ့ ဒေသအလိုက် လိုအပ်ချက်/အခြေအနေကို လိုက်ပြီး ချင့်ချိန်ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့လည်း အခွင့်ပေးထားပါတယ်။

သတိမူရမည့် ကဏ္ဍများ

လက်ရှိကော်သူးလေပညာရေးစနစ်ဟာ ပြည်သူ့အခြေပြု/ရပ်ရွာအခြေပြု ပညာရေးစနစ်တခုဖြစ်တာနဲ့အညီ ရပ်ရွာနဲ့လိုက်လျောညီထွေတဲ့ ပညာရေးဖြစ်အောင် အခန်းကဏ္ဍပေါင်းစုံကိုလည်း ဂရုတစိုက် လေ့လာဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ ကရင်ပညာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဌာနအနေနဲ့ ယေဘုယျအားဖြင့် အောက်ပါကဏ္ဍတွေကို လေ့လာဆန်းစစ်တာ၊ အလေးထားအကောင်အထည်ဖော်တာတွေ လုပ်နေပါတယ်။

၁။ ရပ်ရွာအားပေးကူညီမှုရှိသည့်သင်ကြားရေးပုံစံ (Community of Learning)

ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေကိုယ်တိုင်က စာပေလေ့လာဆည်းပူးရာမှာ ဘယ်သူတဦးတယောက်ရဲ့ တွန်းအားမှမပါပဲ ကိုယ်တိုင်စိတ်ဓါတ်တက်ကြွစွာနဲ့ လေ့လာဖတ်မှတ်သင်ကြားတဲ့ပုံစံမျိုးဖြစ်ပေါ်ဖို့လိုပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုဖြစ်ပေါ်ဖို့ဆိုတဲ့အခါမှာလည်း လက်ဦးဆရာက မိဘတွေပါ။ မိဘတွေရဲ့ လမ်းညွှန်မှုနဲ့ ပညာရေးအပေါ် တက်ကြွစွာပါဝင်မှုတွေဟာ တကယ်ကိုကလေးတွေအတွက် အရေးကြီးပါတယ်။ ဥပမာ ကလေးတွေအိပ်ယာမဝင်ခင် စာပေလေ့လာဖတ်ရှုဖို့ စီစဉ်ပေးတာ၊ ကလေးတွေနဲ့အတူ စာပေလေ့လာဖတ်ရှုတာ၊ ကလေးတွေကိုယ်တိုင်/ကိုယ်ပိုင်လေ့လာနိုင်တဲ့အလေ့အကျင့်ကောင်းတွေ ပျိုးထောင်ပေးတာအပြင် မိဘတွေကလည်း မိဘ တွေသိသင့်သိထိုက်တဲ့ အသိပညာတွေကို လေ့လာဆည်းပူးတာမျိုး လုပ်တာပါပဲ။

အဲ့ဒီလိုပဲ မီတင်းနေထိုင်နေတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ဟာ အသိပညာတိုးတက်ဖို့အတွက် အားပေးအားမြှောက်တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုတဲ့အခါ ရပ်ရွာအဆောက်အအုံ၊ နေရာထိုင်ခင်း၊ လုံခြုံတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်၊ မီတင်းနေထိုင်ကြတဲ့လူတွေရဲ့ အတွေးအခေါ်၊ လွတ်လပ်စွာနေထိုင်နိုင်တဲ့နေရာ၊ သင်ထောက်ကူတွေအပြင် စာကြည့်တိုက်တွေလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ ဒီအတွက် ကရင်ပညာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဌာန KECD က လေ့လာဆန်းစစ်မှုတွေလုပ်ပြီး လုပ်ငန်းဆောင်တာတွေကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။

၂။ ပညာရေးအထောက်အကူပြုရင်းမြစ်များ (Education Resources)

ကရင်ပညာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဌာနအောက်မှာ ဖွင့်လှစ်နေတဲ့ ကော်သူးလေကျောင်းတွေမှာ ပုံနှိပ်စာအုပ်မလုံလောက်တာ၊ ပြင်ပလေ့လာဖတ်ရှုဖို့စာအုပ်တွေ၊ သင်ထောက်ကူပစ္စည်းတွေ၊ ခေတ်နဲ့လျော်ညီတဲ့ သင်ထောက်ကူရင်းမြစ်လို့ခေါ်နိုင်တဲ့ ကွန်ပျူတာ/အင်တာနက်/တက်ဘလက်စတဲ့ သတင်းအချက်အလက်ရယူဖို့ ခေတ်မီပညာရေးစကြန့်ထဲကို ချိတ်ဆက်ဖို့အတွက် ပစ္စည်းတွေမလုံလောက်သေးပါဘူး။ ဒါတွေရဖို့ကိုလည်း စဉ်ဆက်မပြတ်ကြိုးစားနေပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုသင်ထောက်ကူတွေသာမကပဲ ကျောင်းအဆောက်အအုံတွေ၊ စာသင်ခန်းတွေနဲ့ အခြားအရာတွေလည်း စံချိန်မီအောင် ကြိုးစားဖြည့်စွက်ရဦးမှာပါ။

အဲ့ဒီလို လိုအပ်ချက်တွေကို တဖက်က ဖြည့်စွမ်းရာမှာ အဓိကလိုအပ်ချက်ကတော့ အကဲဖြတ်မှုပုံစံတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် KECD အနေနဲ့ သင်ကြားမှုနဲ့ အကဲဖြတ်မှုပုံစံတွေကို လုပ်ဆောင်တဲ့အခါ သမရိုးကျမဟုတ်တဲ့ သင်ကြားမှုပုံစံ/ သမရိုးကျမဟုတ်တဲ့ သင်ယူမှုပုံစံနဲ့ သမရိုးကျမဟုတ်တဲ့ အကဲဖြတ်မှုပုံစံတွေ လုပ်ဆောင်ဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာကိုသိရှိပြီး လေ့လာဆောင်ရွက်နေပါတယ်။

၃။ ပညာရေးနှင့်အလုပ်ဈေးကွက် (Education and Job Market)

ပညာရေးဆိုတာကလူတဦးချင်းစီအတွက်အခက်အခဲဖြေရှင်းဖို့နည်းလမ်းတွေပြင်ဆင်တာ၊ ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့နည်းဟန်တွေကို တပ်ဆင်ပေးတဲ့ လေ့လာမှုဖြစ်စဉ်တခုလို့ အထက်မှာဖော်ပြခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီလိုပါပဲပညာသင်ကြားထားတဲ့လူတွေဟာ လုပ်ငန်းခွင်ထဲရောက်ရင် တွေ့ကြုံရမယ့်အခက်အခဲတွေကိုဖြေရှင်းဖို့ လိုအပ်တဲ့အတတ်ပညာတွေကိုလည်းတပ်ဆင်ပေးရပါတယ်။ လုပ်ငန်းခွင်သုံးပညာရပ်တွေကိုလည်း သင်ကြားဖြည့်စွက်ပေးဖို့ အထူးလိုအပ်တယ်လို့ KECD ကယူဆပါတယ်။

၄။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့်ဆရာ/ဆရာမအရည်အသွေး

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွေ တိကျသေချာမှုရှိဖို့၊ စံချိန်စံနှုန်းပြည့်မီဖို့နဲ့အရည်အသွေးရှိတဲ့ ပညာရေးစနစ်သင်ကြားရေးစနစ်တခုက အထူးအရေးကြီးတဲ့အရာဖြစ်သလိုပဲ အဲ့ဒီသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွေနဲ့ စနစ်ကိုနားလည်သဘောပေါက်ပြီးသင်ကြားပေးနိုင်တဲ့အရည်အချင်းပြည့်မီတဲ့ ဆရာ/ဆရာမတွေဟာလဲအရမ်းလိုအပ်ပါတယ်။ အဲ့ဒီကြောင့် ဆရာ/ဆရာမ အတက်ပညာသင်ကျောင်းတွေဟာ အရည်အသွေးကောင်းမွန်ရမယ်၊ လက်မှတ်ရရုံတခုထဲမဟုတ်ပဲ အမှန်တကယ်ကိုအရည်အချင်းရှိတဲ့ ဆရာ/ဆရာမတွေ ၂၁ ရာစုပညာရေးအခင်းအကျင်းမှာ ကလေးတွေလိုအပ်တဲ့ပညာရေးရဖို့ လက်တွဲခေါ်သွားနိုင်မယ့် ဆရာ/ဆရာမ တွေဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။

နောက်အရေးကြီးတာတခုက ပေးထားတဲ့သင်ရိုးအတိုင်း လေ့ကြီးထိုးရိုးရိုးသင်ကြားတာမျိုးမဟုတ်ပဲ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကိုအခြေခံပြီး အသစ်အသစ်တွေ ဖန်တီးတာ၊ ပေါင်းထည့်သင်ကြားတာတွေက အရည်အသွေးရှိတဲ့ ပညာရေးကို ရောက်ဖို့အတွက် အဆုံးအဖြတ်ပေးတဲ့ကဏ္ဍတခုပါ။ ဒါကြောင့် အရည်အချင်းကိုအခြေခံတဲ့ပုံစံနဲ့ အကဲဖြတ်မှု (Competency based Formative Assessment) စနစ်ကိုလည်း ပညာရေးစနစ်ထဲမှာ ထည့်သွင်းထားဖို့ လိုပါတယ်။

၅။ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်နိုင်ငံရေးစနစ်များ

နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် ချမှတ်ထားတဲ့ ဥပဒေစည်းကမ်းတွေဟာလည်း သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနဲ့ ပညာရေးကဏ္ဍအပေါ်မှာ အထူးရိုက်ခတ်မှုရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကဏ္ဍကိုလည်း မေ့မထားသင့်ပဲ အမြဲမပြတ်ဆင်ခြင်နေဖို့လိုပါတယ်။ အထူးသဖြင့်တော့ ပညာလေ့လာဆည်းပူးတဲ့အခါမှာ ဖြန့်ကျက်တွေးခေါ်မှုနဲ့ လေ့လာမှုတွေကို ကန့်သတ်တာတွေကြောင့် ပညာရေးက နှောင့်နှေးနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ နိုင်ငံတကာနဲ့ အဆက်အသွယ်ဖြတ်တောက်ပြီး တံခါးပိတ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးနေတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ ပညာရေးကို လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်နိုင်ဖို့ အားမပေးပဲ သူတို့ရဲ့ ချမှတ်ထားတဲ့ စနစ်ကိုပဲ လေ့လာဖို့ တိုက်တွန်းတာမျိုးပါ။ ဒါကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံရေးစနစ်တွေဟာပညာရေးကိုအဓိကရိုက်ခတ်နေတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီကဏ္ဍကိုလည်း လစ်လျူရှုထားလို့ မရပါဘူး။

ဖော်ပြခဲ့တဲ့ အချက် ၅ ချက်ကတော့ ပညာရေးစနစ်မှာ သတိပြုအ

လေးထားရမယ့် ကဏ္ဍ ၅ ရပ်ဖြစ်သလို KECD အနေနဲ့လည်း လက်ရှိမှာ ဂရုပြုလေ့လာဆန်းစစ်ဆောင်ရွက်နေတဲ့ အရာတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ပညာရေးစီစစ်အကဲဖြတ်မှု

အထက်မှာပြောခဲ့သလိုပါပဲ ပညာရေးစနစ် အတွေးအခေါ်ခံစားချက် အခြေခံအကြောင်းအရာအတွေးအမြင် အမျိုးမျိုးရှိနေကြပါတယ်။ အဲ့ဒီလို ထူးခြားချက်အပြင် ရှိရင်းစွဲအခြေအနေနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသအခြေအနေကို လိုက်လျောညီထွေစွာ မစဉ်းစားပဲ တကြောင်းဆွဲအတွေးအခေါ်နဲ့ ရှုမြင်ချက်တွေက လက်ရှိဒေသအခြေပြုပညာရေးစနစ်အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ အခက်အခဲစိန်ခေါ်မှုတွေအနေနဲ့ တွေ့ရပါတယ်။ ကော်သူးလေ ပညာရေးစနစ်မှာ နိုင်ငံတကာပညာရေးအမြင်တခုဖြစ်တဲ့ စာမေးပွဲစနစ်တခုတည်းနဲ့ အဆုံးအဖြတ်ပေးခြင်းဟာ မဖြစ်သင့်တော့တဲ့အရာ ခေတ်မမီတော့တဲ့အတွေးဆိုတဲ့ အယူအဆကိုလည်း အတိုင်းအတာတရပ်အထိ လက်ခံစဉ်းစားပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုအနေအထားတခုအထိ ရောက်ရှိဖို့အတွက်ကလည်း ဖြတ်သန်းရမယ့်အဆင့်တွေ အများကြီးရှိနေသေးတယ်ဆိုတာကိုလည်း သတိပြုမိပါတယ်။

ယခုလက်ရှိအခြေအနေက တော်လှန်ရေးကာလဖြစ်ပါတယ်။ သမာရိုးကျတော်လှန်ရေးမဟုတ်ပဲ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကာလဖြစ် တဲ့အတိုင်း မိမိတို့အခြေအနေအမှန်နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့စဉ်းစားချက်တွေကို စီစစ်သုံးသပ်ရမှာပါ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်အောင်မြင်မှုပန်းတိုင်ကို မရောက်ရှိသေးပါဘူး။ အဲ့ဒါအပြင် တည်ငြိမ်မှုနဲ့ ပြည့်စုံကြွယ်ဝမှုလည်း မရှိသေးပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကျင်းပတဲ့ ကရင်ပညာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဌာန နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေးတိုင်းမှာ နှစ်တိုင်းနှစ်တိုင်းပညာရေးအလုပ်တွေ ပြန်လည်သုံးသပ်ဆွေးနွေးတိုင်း ကော်သူးလေ အစိုးရစာမေးပွဲကို မရပ်ဆိုင်းပဲ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ကြဖို့ပဲ ဆုံးဖြတ်ကြပါတယ်။

Kaw Moo Rah Junior College Graduation- 2024
Photo: KECD facbook page

ကော်သူးလေအစိုးရစစ်စာမေးပွဲ

ကော်သူးလေအစိုးရစစ် စာမေးပွဲကို ကျင်းပတဲ့အခါ အဆင့် ၃ ဆင့်ခွဲပြီး ကျင်းပပါတယ်။ Grade 6 အတွက် မြို့နယ်က စစ်ဆေးတယ်၊ Grade 9 အတွက် ခရိုင်ကစစ်ဆေးပြီး Grade 12 အတွက်ကိုတော့ ဗဟိုကနေ တိုက်ရိုက်စစ်ဆေးပါတယ်။ Grade 12 စာမေးပွဲအောင်မြင်ကြတဲ့ကလေးတွေက ဂျူနီယာကောလိပ် တွေကိုဆက်လက်ပညာသင်ယူနိုင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။

ယခုနှစ်အတွက် ကော်သူးလေအစိုးရစစ်စာမေးပွဲအတွက် စာစစ်ဌာန (၃၆) ခုထားပြီး စစ်ဆေးခဲ့ပြီး အစိုးရစစ်စာမေးပွဲ ဝင်ရောက်ဖြေဆိုသူ (G-6/G-9/G-12) ကျောင်းသူကျောင်းသားစုစုပေါင်း သုံးထောင်ကျော်ရှိပါတယ်။

တိုက်ပွဲတွေ၊ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုတွေ၊ လက်နက်ကြီးပစ်ခတ်မှုတွေနဲ့ အခြားအခက်အခဲတွေ အများကြီးရှိနေပေမယ့် ဘာကြောင့် ဒီအခက်အခဲတွေကြားထဲကမှ စာမေးပွဲကို ရပ်ဆိုင်းထားတာမဟုတ်ပဲ ဘာကြောင့် ကျင်းပရသလဲ

(က) မြို့နယ်၊ ခရိုင်၊ ဗဟို အဆင့်အသီးသီးက မိမိတို့ ကရင်ပညာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဌာနရဲ့ အသိအမှတ်ပြုထားတဲ့ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကိုလိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ဖို့

(ခ) မိမိတို့လက်ရှိတာဝန်ထမ်းဆောင်နေသည့် အချိန်ကာလအတွင်းမှာ တွေ့ မြင်ရတဲ့သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနဲ့ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ အားသာချက်အားနည်းချက်တွေ ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်နိုင်ဖို့

(ဂ) သင်ကြားရေးနဲ့ သင်ယူမှုဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍများမှာ မိမိတို့ လက်ရှိအခြေအနေကို သိရှိပြီး အားနည်းတဲ့အပိုင်းတွေကို အချိုးအစားညီညီနဲ့ ဘယ်လိုဘယ်ပုံ ဆက်လက်အားကောင်းမွန်အောင် တိုးမြှင့်သင့်တယ်ဆိုတာကို သိရှိရန်

(ဃ) မတည်မငြိမ်ဖြစ်နေပေမယ့်လည်း အဲ့ဒီအခြေအနေအတွင်းမှာမှ ကိုယ့်ရဲ့ ပညာရေးအခွင့်အရေးနဲ့ ပညာရေးအရည်အသွေးတွေကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားရန်

ဆိုတဲ့အချက်တွေကြောင့် ကျင်းပနေကြတာဖြစ်ပါတယ်။

တိုးတက်ပြီးတဲ့ နိုင်ငံတွေ၊ တိုးတက်ဆဲနိုင်ငံတွေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းပြီးဒီမိုကရေစီဖြစ်ထွန်းနေတဲ့ နိုင်ငံတွေကို ပြန်ပြီးလေ့လာကြည့်လိုက်ရင်လည်း အဲ့ဒီနိုင်ငံတွေမှာ အရည်အသွေးစစ်စာမေးပွဲတွေ၊ အတန်းတင်စာမေးပွဲတွေ၊ အစိုးရစစ်စာမေးပွဲတွေကို ပြုလုပ်နေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာလည်း သူတို့ရဲ့ အခြေအနေ သူတို့ရဲ့အတိုင်းအတာနဲ့ ကိုက်ညီစွာဆောင်ရွက်နေကြတာဖြစ်တယ်လို့ ရှုမြင်ပါတယ်။ အဓိကကတော့ ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေရဲ့ ပညာရေးအခွင့်အလမ်းနဲ့ ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်ကိုမထိခိုက်ဖို့ မထိပါးဖို့ပဲလိုပါတယ်။ ကရင်ပညာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဌာန KECD အနေနဲ့ ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေရဲ့ ပညာရေးလွတ်လပ်ခွင့်ကို ဖိနှိပ်ပြီး အတင်းအကြပ် အစိုးရစစ်စာမေးပွဲကို ကျင်းပတာလက်မခံဘူး ဒါပေမဲ့ တဖက်မှာ တော်လှန်ရေးကာလအတွင်း ပညာရေးအရည်အသွေးနဲ့ အခွင့်အရေးကို အာမခံနိုင်ဖို့ စာမေးပွဲဖြေဆိုတာ မိမိစိတ်ဆန္ဒအရပါဝင်တာ ကျင်းပတာကိုပဲ လက်ခံကြိုဆိုပါတယ်။

စောသောသီ
ကရင်ပညာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဌာန
Karen Education and Culture Department

မှီငြမ်းကိုးကား

၁။ တိပိဋကပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန် (အတွဲ-၁၃)
၂။ Joel M. Charon : Ten Questions: A Sociological Perspective
၃။ Karen Education and Culture Department Facebook Page
၄။ Karen Education and Culture Department website (www.kecdktl.org)
၅။ Information sharing letter for Kawthoolei Government Board Exam

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏မဟာဗျူဟာချမှတ်ရာတွင်အမျိုးသမီးပါဝင်လာနိုင်ရေးအတွက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ရပ် ပြုလုပ်ကျင်းပ

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေ၊ ဗဟိုဌာနချုပ်၌ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စစ်ရေး၊ လူမှုရေး စသည့်ကဏ္ဍအသီးသီးနှင့်ဌာနများ မဟာဗျူဟာချမှတ်ရာတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်လာနိုင်ရေးအတွက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတရပ် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။

အဆိုပါအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲအား ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၉ ရက်မှ ၃၀ ရက်အထိ (၂) ရက်တာကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပြီးကေအဲန်ယူ–ဗဟိုခေါင်းဆောင်များ၊ KNLA-ဗဟိုစစ်ဦးစီးဌာနချုပ်မှ တပ်မှူးများ၊ KNPF-ကရင်အမျိုးသားရဲတပ်ဖွဲ့မှ တပ်မှူးများ၊ KWO-ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်များ၊ KYO-ကရင်လူငယ်အစည်းအရုံး ခေါင်းဆောင်များ၊ ကေအဲန်ယူ–ဗဟိုဌာနအချို့မှ ခေါင်းဆောင်များ အပါအဝင် ဖားအံခရိုင်မှ ခေါင်းဆောင်များ စုစုပေါင်း အမျိုးသမီးခေါင်းဆောင် (၂၆) ဦး နှင့် အမျိုးသား (၆) ဦးတို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။

အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ၌ အကျိုးဆောင်အဖြစ် နိုင်ငံရေးနှင့်စည်းရုံးရေးကော်မတီ၊ ပညာပေးစည်းရုံးဖွဲ့ စည်းတည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီမှ ဆရာမနော်အယ်ဖောဝါးမှ ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ အမျိုးသမီးများ ပိုမိုပါဝင်လာမှု အကောင်အထည်ဖော်ရေးလုပ်ငန်းကော်မတီ ဥက္ကဌ ပဒိုနော်ဒါးဒါး မှ အဖွင့်စကားပြောကြားခဲ့ကာ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး တွဲဖက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး (၂) ပဒိုစောလှထွန်း၊ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး တရားသူကြီးချုပ် ပဒိုနော်မြိုင်ဖိုး၊ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဗဟိုအမြဲတမ်းကော်မတီဝင် ပဒိုစောသမိန်ထွန်း တို့မှ အကြံပြုလမ်းညွှန်စကားများကို ပြောကြားပေးခဲ့သည်။

အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင် ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စစ်ရေး၊ လူမှုရေး စသည့်ကဏ္ဍအသီးသီးနှင့် ဌာနများတို့တွင် အမျိုးသမီးများ ပိုမိုပါဝင်လာမှု အကောင်အထည်ဖော်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ ဥက္ကဌ ပဒိုနော်ဒါးဒါးမှ "ကေအဲန်ယူအနေဖြင့် နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စစ်ရေး၊ လူမှုရေး စသည့်ကဏ္ဍအသီးသီးနှင့် ဌာနများတို့တွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ချမှတ်ထားသော်လည်း လက်ရှိတွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှု အားနည်းနေကြောင်း၊ အမျိုးသမီးများတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအသီးသီးတို့တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင်သော်လည်းကောင်း၊ မဟာဗျူဟာချမှတ်ရာတွင် သော်လည်းကောင်း ပိုမိုပါဝင်လာရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးများ ကေအဲန်ယူ၏ ကဏ္ဍပေါင်းစုံတွင် ပါဝင်လာရန်အတွက် လိုအပ်သောအရာများ၊ နည်းလမ်းများတို့ကို ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေး အဖြေရှာကြမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အမျိုးသမီးများလည်း ဝိုင်းဝန်းအထောက်အကူပြုကူညီပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု ပိုမိုတိုးများလာရန် လုပ်ငန်းကော်မတီဖွဲ့ စည်း၍ အသိပညာပေးခြင်းများ၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းများတို့ကို ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည့်အတွက် ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး KWO အပါအဝင် ကေအဲန်ယူ ဗဟို၊ KNLA ဗဟို၊ ဌာနအသီးသီးတို့မှ ဝိုင်းဝန်းကူညီပံ့ပိုးရန် ရည်ရွယ်၍အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲအား ပြုလုပ်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း" ပြောကြားခဲ့သည်။

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး တွဲဖက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး (၂) ပဒိုစောလှထွန်း မှလည်း "၁၆ ကြိမ်မြောက်ကွန်ကရက်၌ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ဦးဆောင်မှု အဆင့်ဆင့်တွင် အမျိုးသမီး ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် ရေးဆွဲထားသော်လည်း လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ကြောင်း နှင့် ယခု ၁၇ ကြိမ်မြောက် ကွန်ကရက်၏ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် (၁၄) နံပါတ် (၈) တွင် "ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ဦးဆောင်မှုအဆင့်ဆင့်တွင် အမျိုးသမီး (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ရမည်" ဟုပြဌာန်းထားပြီး အမျိုးသမီးများပါဝင်နိုင်မှု မြှင့်တင်ရေး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာအတွက် အမျိုးသမီးများ ပိုမိုပါဝင်လာမှု အကောင်အထည်ဖော်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ ဥက္ကဌအဖြစ် ပဒိုနော်ဒါးဒါး နှင့် အဖွဲ့ ဝင်အဖြစ် ပဒိုနော်မယ်ရီဌေးမှ ဦးဆောင်ဦးရွက် လုပ်ဆောင်နေပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုအခါ အမျိုးသမီးများ ဦးဆောင်မှုအဆင့်ဆင့်တွင် ပါဝင်လာမှုတိုးတက်လာရန် လုပ်ငန်းကော်မတီတခုရှိနေပြီးဖြစ်ပြီး ဝိုင်းဝန်းကူညီပံ့ပိုးရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ လက်ရှိတွင် ကေအဲန်ယူ၏ အဆင့်ဆင့်သော ယန္တရားများ၌ အမျိုးသမီးခေါင်းဆောင်များ ပါဝင်လာနေပြီးဖြစ်ကြောင်း နှင့် ထပ်မံ၍ မျိုးဆက်သစ်အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုပိုမိုအားကောင်းလာရန်လိုကြောင်း" ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ၌ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးအနေဖြင့် ကျားမတန်းတူရေး မူဝါဒပေါ်လစီ တစ်ခုအားလည်း ရေးဆွဲလျက်ရှိနေပြီး ဦးဆောင်ရေးဆွဲသူ ဆရာမနော်မေဦး မှလည်း ရေးဆွဲလျက်ရှိနေသော ကျားမတန်းတူရေးမူဝါဒပေါ်လစီ နှင့်ပါတ်သက်၍ အဓိကအချက်များနှင့် လိုအပ်ချက်များတို့ကိုလည်း ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပါသည်။ တက်ရောက်လာသော ကိုယ်စားလှယ်များမှ မိမိတို့အဖွဲ့ အစည်းအတွင်း အမျိုးသမီးပါဝင်မှုနှင့် ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း၊ ကျား/မ တန်းတူရေးဆိုင်ရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ၁၆ ကြိမ်နှင့် ၁၇ ကြိမ်မြောက် ကေအဲန်ယူ–ကွန်ကရက်မှ ချမှတ်လိုက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်း၊ အမျိုးသမီးများကဏ္ဍပေါင်းစုံတွင် ပါဝင်လာရန်လိုအပ်သော အရာများကို ဆွေးနွေးရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ထိုဆွေးနွေးချက်များအပေါ် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ခြင်းနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်သော လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ပံ့ပိုးလာရန် ဖိတ်ခေါ်ခြင်းများ စသည့်နည်းလမ်းနှင့် နည်းနာများ တို့ကို ဆွေးနွေးရရှိခဲ့ကြသည်။

ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ခွၣ်တၣ်
အကူာ်(၂)

ပှၤကွံာ်တဘ့ၣ် လံာ်တၢ်ပိာ်ထွဲ

ကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်
အမူဒါဒီးတၢ်မၤပၢခွဲးယာ် (Roles and Responsibilities)

၁၁. ကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်, ကဘၣ်မၤဖျါထီၣ်ဝဲ မူဒါဒီး တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤလၢလာ်တဖၣ်အံၤ နှၣ်လီၤ.

၁. ကသူၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရဲၣ် ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ် ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢအိၣ်သူၣ်ထီၣ်အသးလၢ တၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, တၢ်တီတၢ်တြၢ် ဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသး အဂံၢ်ထံးဖိခိၣ်အဂီၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်ဟံးစုနဲၣ်ကျဲဒီး တၢ်ကနီၤဟ့ၣ်လိာ်သကိးမူဒါ ဒ်ပှၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ်အသိး,

၂. ကစံးကတိၤသကိးဒီး ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤဝဲ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးသဲစးတၢ်နဲၣ်ကျဲ, ဖီလ်စံၣ်ဒီး တၢ်တိာ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ထံရူၢ်ကီၢ်သဲး, ပှၤဂ့ၢ်ဝီ, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ် ဒီးတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢဂ့ၢ်ဝီတဖၣ် ဒီးတၢ်ဒုးလီၤပှိၢ်ကွံာ် မီၤစိရီၤအဂီၢ် နှၣ်လီၤ.

၃. ကကူၣ်လိာ်စံးကတိၤသကိးဒီး ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤဝဲ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ခွၣ်တၣ် လၢကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးတၢ်ကူၣ်လိာ်ကိၣ်ကး (ပတြိာ်) အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဒီးဆှၢနုာ်ဝဲ နှၣ်လီၤ.

၄. ကသူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤဝဲ ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကိၣ်ကး ခီဖျိခိၣ်နၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ် လၢအထီၣ်ဝဲဒၣ် ကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤ.

၅. ကပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤဝဲ ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး ကီၢ်ပဒိၣ်.

၆. ကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် ကကွၢ်ကဒါက့ၤဒီးစံၣ်ညီၣ်တဲာ် ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤဝဲ ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကိၣ်ကး ဒီးကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးကီၢ်ပဒိၣ်ဖီလ်စံၣ်သန့တဖၣ်, ပာ်ပနီၣ်နၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤခိၣ်သ့ၣ်ဒီးအဘၢၣ်ကဝီၤတဖၣ်, ဒီးပဲာ်ဖးနီၤဖးဝဲ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်.

၇. ကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် ကပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤ ကမံးတံာ်, ကိၣ်ကး ဒီးခီမရှၢၣ်တဖၣ် လၢကလုာ် တၢ်ဃူတၢ်ဖိးတၢ်ကူၣ်လိာ်ကိၣ်ကး ကရၢကရိထီၣ်ဝဲတဖၣ်.

၈. တၢ်ကူၣ်လိာ်စံးကတိၤ (deliberate) ဒီး ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤ တၢ်လဲလိာ်ကတီၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (Transitional arrangement) တဖၣ်ဒီး တၢ်ဒုးလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ် တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်.

၉. ကပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤ တၢ်ဘၢၣ်စၢၤသဲစးတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ် ဒီး

၁၀. တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤဘၣ်ထွဲ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်သဲစးတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကိၣ်ကးကပာ်လီၤဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်ကပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤအီၤဖဲကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤ.

၁၂. တၢ်မၤကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်

၁. တၢ်ကဘၣ်မၤ ကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် (၆) လါတဘျီနှၣ်လီၤ.

၂. အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်တၢ်ကိးကမျၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်အံၤ သ့နှၣ်လီၤ.

၃. ထဲဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် ခၢၣ်စး မ့ၢ်ဟဲထီၣ်ဝဲ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် (၆၀) မျးကယၤ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်ကဲထီၣ်ဝဲလီၤ. ကတီၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်အပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်တမုၢ်လၢ်အီၤ မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲ တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့, တသ့အဂ့ၢ်နှၣ် ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးတၢ်ကူၣ်လိာ်ကိၣ်ကး စံၣ်ညီၣ်တဲာ်ဝဲသ့နှၣ်လီၤ.

၁၃. တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤတၢ်ပာ်လီၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်တဲာ်

၁. တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သး အလၢအပှဲၤ (Sufficient Consensus) ကဘၣ်အါန့ၢ်ဝဲ (၆၅) မျးကယၤ တၢ်စံၣ်ညီၣ်တဲာ်နှၣ်လီၤ.

အဆၢဒိၣ် (၃)
ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကိၣ်ကး
(National Unity Consultative Council)

တၢ်ပညိၣ်

၁၄. ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကိၣ်ကး အတၢ်ပညိၣ်တတဖၣ် မ့ၢ်ဒ်လာ်အသိးနှၣ်လီၤ.

၁. ကတိခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲ တၢ်မၤဖျါထီၣ် ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ခွၣ်တၣ်တဖၣ်အဖီတၢၣ် ဒီး တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ, ဒီး ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်လဲၤကျဲတဖၣ်.

၂. တၢ်ဟံးနၢ်မူဒါမၤဖျါထီၣ် ဖီလ်စံၣ်သန့ဒီးတၢ်တိာ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် ပာ်လီၤဝဲတဖၣ် ဖဲကမျၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် တဘျီဒီးတဘျီအဘၢၣ်စၢၤနှၣ် ကထိၣ်ဃူမၤဝဲဒၣ် ဒီး ဖီလ်စံၣ်သန့တဖၣ် ကရိၣ်ဖှိၣ်ပၢဆှၢတီခိၣ်ရိၣ်မဲသကိးအီၤ (Collective Leadership).

၃. သုးမိၤစိရီၤ ကကတၢၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်, တၢ်သူၣ်ထီၣ်ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ်တၢ်ကရိၣ်ဖှိၣ်ကယဲၢ်ဂံၢ်ဘါကရူၢ်တဖၣ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်ဖီတၢၣ်တမံၤဃီတဖၣ် ကနၢ်ခဲလၢာ်အဂီၢ် ဒီး ဒ်ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ် ခွၣ်တၣ်အသိး ဖဲတၢ်မၤဖျါထီၣ် တၢ်တိာ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်မၤနီၣ်အပူၤ ဂံၢ်ဘါကရူၢ်ခဲလၢာ် ကနုာ်လီၤပၣ်ဃုာ်ဝဲဒၣ် ကနၢ်အဂီၢ် ကထိၣ်ဃူကျဲၤနၢ်ဝဲဒၣ်.

တၢ်သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤက့ၢ်ဂီၤ

၁၅. ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကိၣ်ကးနှၣ် ကဘၣ်တၢ်ကရၢကရိထီၣ်အီၤဒီး ကရူၢ်ကရၢလၢလာ်တဖၣ်အခၢၣ်စးနှၣ်လီၤ.

၁. ကီၢ်စၢဖှိၣ်ဘျိၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်စးကမံးတံာ် CRPH ဃုာ်ဒီးဘျိၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်စးလၢဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်အီၤတဖၣ်.

၂. ထံရူၢ်ကီၢ်သဲး ပၣ်တံၣ်တဖၣ်

၃. ကရၢစၢဖှိၣ် Unions တဖၣ်, ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ်, ပှၤသူၣ်ဘိၣ်သးစၢ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ဖိတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ဒီး ဂံၢ်ခိၣ်ထံးပှၤဂ့ၢ်ဝီကရၢတဖၣ်, ကီၢ်ပဒိၣ်ပှၤမၤတၢ်ဖိ လၢဟးထီၣ်ကွံာ်မူဒါတၢ်မၤ ဒ်အမ့ၢ် CDM တဖၣ်, ကရူၢ်ကရၢလၢပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲအတၢ်ဘၣ်သး Strike Groups တဖၣ်

၄. ကလုာ်ဒူၣ်ပှၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိကရၢ (Ethnic Resistance Organization-EROs) တဖၣ်

၅. တၢ်ဘၢၣ်စၢၤကတီၢ် ကီၢ်စဲၣ် / ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ယူၣ်နံးစ် (State/ Federal unit), တၢ်ကရၢကရိ/ကိၣ်ကး လၢအိၣ်ဆၢထၢၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ကလုာ်အခၢၣ်စးတဖၣ် ethnic-based organization တဖၣ်

၆. ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၣ်ကးအပူၤ တၢ်ကကရၢကရိထီၣ်အီၤဒီးပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤကရူၢ် Presidium, တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်နဲၣ်ရဲၣ်ကရူၢ် Technical Secretariats သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်ပှၤနီၣ်ဂံၢ်လၢ ကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲအသိးလီၤ.

ကမံးတံာ်ခီမရှၢၣ် ဒီး တၢ်မၤကရူၢ်တဖၣ်

၁၈. တၢ်သူၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ် သနၢၣ်ဘၣ်ထွဲလၢအလီၢ်အိၣ်တဖၣ် ဘျးစဲမၤသကိးတၢ် ကနၢ်အဂီၢ် ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၣ်ကးအကရၢဖိ အမဲာ်ညါ တၢ်ကဘၣ်ကရၢကရိ ထီၣ်အီၤဒီး ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး ကီၢ်ပဒိၣ် NUG ခၢၣ်စးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကရၢကရိထီၣ်အီၤ ဒ်အံၤအပူၤ ပၣ်ဃုာ်ဝဲဒၣ်ဒီး ဒ်သနၢၣ်ဘၣ်ထွဲအသိး ပှၤသ့ပှၤဘၣ်အမံၤစရီတဖၣ် လၢကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၣ်ကး ဒီး ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး ကီၢ်ပဒိၣ် ဆှၢနုာ်ထီၣ်ဝဲတဖၣ် ဒီး ကရၢကရိထီၣ် တၢ်ထိၣ်ဃူမၤသကိး တၢ်ကမံးတံာ်, ခီမရှၢၣ် ဒီးတၢ်မၤကရူၢ် Joint Coordination Committee, Commision and Working Groups) တဖၣ်ဒ်အလီၢ်အိၣ်အသိးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၁၉. ကမံးတံာ်, ခီၣ်မရှၢၣ် ဒီး တၢ်မၤကရူၢ် လၢကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးတၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၣ်ကး ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတဖၣ် ကဘၣ်ကွဲးလီၤဝဲဒၣ်အတၢ်မၤမူဒါတဖၣ် ဖှိဖှိဖျါဖျါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဝံၤ တၢ်ကဘၣ်စံးကတိၤ ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤအီၤဖဲ ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးတၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၣ်ကး အတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ကမံးတံာ်ဒီးခီမရှၢၣ်တဖၣ် ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၣ်ကးအတၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤအဖီခိၣ် ဒ်တၢ်ဘၣ်ထွဲအသိး ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီးဟ့ၣ်မူဒါဝဲ တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ကရူၢ်တဖၣ် သ့နၣ်လီၤ.

❖❖ ❖❖ ❖❖ ❖❖ ❖❖ ❖❖ ❖❖ ❖❖ ❖❖

ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KNLA) ထံသို့ အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီ တပ်မှ ဗိုလ်ကြီးအဆင့်ရှိသူတစ်ဦးလက်နက်ခဲယမ်းနှင့်အတူ လာရောက်ပူးပေါင်း

ဇွန်လ ၈ ရက်၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ကေအဲန်ယူ–ဗဟို

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေ၊ဒူးပလာယာခရိုင်၊တပ်မဟာ(၆)ထိန်းချုပ်နယ်မြေအတွင်း နေရာအနှံ့တိုက်ပွဲများ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဖြစ်ပွားလျှက်ရှိနေပြီး အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်စခန်း အများအပြား ကိုလည်း KNLA ဦးဆောင်သော တော်လှန်ရေးပူးပေါင်းတပ်ဖွဲ့တို့မှ ပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်လျှက်ရှိနေသည်။

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ဒူးပလာယာခရိုင်၊ တပ်မဟာ (၆) ထိန်းချုပ်နယ်မြေတွင် ရောက်ရှိနေသော အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်များသည် တပ်မအလိုက် ဖွဲ့စည်းပုံအရပျက်ပြားသွားခဲ့ပြီး လူအင်အား၊ လက်နက်အင်အားများ လျော့နည်းလာသည့်အပြင် စိတ်ဓါတ်ရေးရာ အရသော်လည်းကောင်း ကျဆင်းလာသည့်အတွက် ကေအဲန်ယူထိန်းချုပ်နယ်မြေ ဒူးပလာယာခရိုင် အတွင်းရှိ အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များလည်း အထက်အမိန့်အားဖီဆန်၍ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ KNLA တပ်မဟာ ၆ ထံသို့ အများအပြားလာရောက်ပူးပေါင်းခြင်းများ ရှိနေသည်။

ကေအဲန်ယူ– ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၊ ဒူးပလာယာခရိုင်၊ တပ်မဟာ ၆ ထံသို့ မော့ကနင်အခြေစိုက် စကခ (၁၉) လက်အောက်ခံ ခလရ (၁၀၆) မှအသက် ၃၅ နှစ်ရှိ ပြန်တမ်းဝင်အမှတ် ကြည်း ၅၅၆၀၉ တပ်ထောက်ဗိုလ်ကြီး ကျော်မြင့်လွင်သည် ၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့တွင် MA-3 ၁ လက်၊ ကျည်ဘောက် ၃ ဘောက်၊ ကျည် ၁၃၀ တောင့်၊ MA-5 ၁ လက်၊ ကျည်ဘောက် ၁ ဘောက်၊ ကျည် ၁၁ တောင့် နှင့် အီနာဂါဗုံးသီး ၄ လုံးစသည့် လက်နက်ခဲယမ်းနှင့်အတူ လာရောက်ပူးပေါင်း ခဲ့သည်။

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးထံသို့ လက်နက်ခဲယမ်းများနှင့်အတူ လာရောက်ပူးပေါင်းလာသော အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်မှ တပ်ထောက်ဗိုလ်ကြီး ကျော်မြင့်လွင် အား KNLA တပ်မဟာ ၆ မှ ထောက်ပံ့ငွေအဖြင့် မြန်မာငွေ (၇,၀၀၀,၀၀၀) သိန်းခုနှစ်ဆယ် ကျပ်တိတိ ကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းစစ်ကောင်စီတပ်၏ မတရားဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်မှု စနစ်အတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေသော မည်သည့်ထောင့်တိုင်မှန်သမျှကို ဆန့်ကျင်ရန်နှင့် အာဏာသိမ်းစစ်ကောင်စီလက်အောက်ခံတပ်မှ မည်သည့်စစ်သားမဆို မတရားဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်နေသော မိမိတို့၏တပ်အား စွန့်ခွာကာ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးနှင့် နွေးထွေးသော ပြည်သူလူထုများ၏ ရင်ခွင်သို့ မိမိတို့၏ စိတ်ရင်းဖြင့် လာရောက် ပူးပေါင်းပေးပါရန် ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးနှင့် ပြည်သူလူထုများ မှ လှိုက်လှဲစွာကြိုဆိုဖိတ်ခေါ်လျှက်ရှိသည်။

uDolvhrkleH;Sx D(75) eH;trkleH
cDht 0 ,D-unDDvRpUzDSu&U< u&UcD
y'DpDu:xDht vPH[D,k

ကညီကလုာ်ခိဉ်နၢ်, သိဉ်ဒူထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ်သ့ဉ်သုဧၢ,

၂၀၂၄ နံဉ် လါယူၤ (၁၄) သီမုၢ်နံၤအံၤမ့ၢ် "ကီၢ်သူလ့ၤအမုၢ်နံၤ" ပှဲၤထိဉ် (၇၅) နံဉ်န့ဉ်လီၤ. ကညီကလုာ်တဖဉ် ပှၤကလုာ်တၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤ အတၢ်လဲၤခီဖျိဒီး တၢ်အိဉ်မူအတၢ်ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်တဖဉ်အဖီခိဉ် ထံဉ်သ့ဉ်ညါထိဉ်ဝဲဒဉ်လၢ ကဘဉ်အိဉ်ဒီးအထံအကီၢ်ဒဉ်ဝဲဒီးစံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤက့ၤအဘူဉ်အတီၢ်ဒဉ်ဝဲန့ဉ်လီၤ. တၢ်ပာ်သးအံၤအိဉ်ဖျါထိဉ်ဝဲဖဲ ၁၉၂၇ နံဉ် ကသံဉ်သရ့ဉ်ဒိဉ် စဉ်စံဉ်ဖိ အတၢ်ကွဲး ကီၢ်ပယီၤဒီးကညီအလံာ်ပူၤနူဉ်လီၤ. ကညီကလုာ် အတၢ်သးအိဉ်, အိဉ်ဒီးအထံအကီၢ်ဒီး တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်ကအိဉ်ဒီး အကီၢ်ဒဉ်ဝဲအဂီၢ် အသဟီဉ်ဆူဉ်ထိဉ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်နူဉ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်ကအိဉ်ဒီး ကညီအထံကီၢ်ဒဉ်ဝဲအံၤ စးထိဉ်ဖဲကညီကလုာ်တဖဉ် ဘဉ်နုာ်လီၤဝဲဆူ စုကဝဲၤတၢ်ဒုးပၢၢ်ဆၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အဆၢကတီၢ်, မၤန့ၢ်ဝဲဝ့ၢ်အါဝ့ၢ်နူဉ်လီၤ. သနာ်က့, ဒ်ထံကီၢ်ပဒိဉ်တဖုအသိး မ့မ့ၢ်လၢ တၢ်ပၢဆှၢရဲဉ်ကျဲၤက့ၤ ခူဖိၤဝ့ၢ်ဖိၤဒီး ကမျၢၢ်ဂ့ၢ်ဝီတဖဉ်တၢ်နဲဉ်လီၤ, တၢ်ရဲဉ်လီၤကျဲၤလီၤအီၤတအိဉ်နီတမံၤဘဉ်. ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ဒီး ခိဉ်နၢ်လၢ လီၢ်ကဝီၤအပူၤတနီၤ ဃ့ထိဉ်ဝဲလၢ တၢ်ကဆှၢလီၤန့ၢ် ခိဉ်နၢ်ပဒိဉ်ပပှၢ်လၢ ကပၢဆှၢရဲဉ်ကျဲၤဝဲ ခူဖိၤဝ့ၢ်ဖိၤဒီး ကမျၢၢ်ဂ့ၢ်ဝီဘဉ်ဆဉ် တၢ်မၤလၢပှဲၤန့ၢ်အီၤတန့ၢ်ဘဉ်. တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဖီခိဉ်, ခိဉ်နၢ်လၢအတီခိဉ်ရိဉ်မဲတၢ်တဖဉ် ထံဉ်ဝဲလၢတၢ်လိဉ်ဘဉ်တမံၤအံၤ မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်လိဉ်ဘဉ်အဃိ ဖဲ ၁၉၄၉, လါယူၤ (၁၄) သီအနံၤ ကီးဝဲ ဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်အိဉ်ဖှိဉ် ဖဲဝ့ၢ်တီအူဒီးတၢ်အိဉ်ဖှိဉ်အပူၤ, ပဲာ်ထံနီၤဖးဒီးခံကွၢ်စီၤကွၢ်ဝဲ ကညီကလုာ်အတၢ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်အိဉ်သး တဖဉ် ဒီး ထံဉ်ဝဲလၢတၢ်ကဘဉ်ဒုးအိဉ်ထိဉ် "ကီၢ်သူလ့ၤပဒိဉ်" ဒီးဆိလီၤမၤဘဉ်က့ၤ တၢ်ပၢတၢ်ပြးအဃိ တၢ်ကရၢကရိသူဉ်ထိဉ် "ကီၢ်သူလ့ၤပဒိဉ်" (Kawthoolei Goverment Body-KGB) အက့ၢ်အဂီၤအိဉ် ထိဉ်နူဉ်လီၤ. မုၢ်ဆ့ဉ်ထိဉ်တနံၤ တၢ်ဘိးဘဉ်ပာ်ဖျါထိဉ်ဝဲဒဉ်လၢ ကီၢ်သူလ့ၤအသုးဖိသံဉ်ဖိ ပှၤစိာ်စုကဝဲၤတဖဉ်ခဲလၢာ် တၢ်ဒုးကဲထိဉ်အီၤလၢ ကီၢ်သူလ့ၤသုးမုၢ်ဒိဉ်–(KAF -KAWTHOOLEI ARMED FORCES) နူဉ်လီၤ. ဖဲ (၁၉၅၀) နံဉ် ခ့ဉ်ကွံဉ်ဘံဉ် (KGB) အတၢ်အိဉ်ဖှိဉ်အဆိကတၢၢ်တဘျီ လၢဘဉ်တၢ်မၤအီၤဖဲ လါအ့ဖြ့ဉ် နဉ်အၢဉ်လီၤစံဉ်ညီဉ်ဝဲလၢ မုၢ်နံၤလၢ တၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ် ကညီကီၢ်, ကီၢ်သူလ့ၤဒီး ကီၢ်သူလ့ၤပဒိဉ်တၢ်ပၢတၢ်ပြး ဖဲလါယူၤ (၁၄) သီနူဉ် တၢ်ကပာ်ပနီဉ်အီၤ ဒ် ကီၢ်သူလ့ၤမုၢ်နံၤအသိး ဒီးမုၢ်နံၤနူဉ် ဘဉ်တၢ်မၤလၤကပီၤအီၤဒ်နူဉ်သိး တုၤလီၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤနူဉ်လီၤ.

ကီၢ်သူလ့ၤပဒိဉ် လၢအဘဉ်တၢ်ကရၢကရိဃုထၢထိဉ်အီၤ ဖဲ ၁၉၄၉ နံဉ် လါယူၤ (၁၄) သီနူဉ် မၤဘဉ်တၢ်ထဲ (၃) လါဇိၤဒီး ဖဲ ၁၉၄၉ နံဉ် လါစဲးပတ့ဘၢဉ် (၂၀) သီနူဉ် တၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ် ကီၢ်သူလ့ၤသုးတၢ်ပၢတၢ်ပြး (KMA) ကီးဝဲလၢ (Civil Affair Service-Kawthoolei) (CAS)(K) ဒ် (CAS) (B) ဖဲအဲကလံးဟဲနုာ် ဒီး ဒုးနၢ်က့ၤ ကီၢ်ပယီၤ အသိခါနူဉ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဟ့ဉ်ထိဉ်တခီ မ့ၢ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်ဒုးအဆၢကတီၢ်, တၢ်ပာ်လီၤတၢ်ပၢတၢ်ပြး ဒ်ထံကီၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤအသိးတသ့ဘဉ်အဃိ, တၢ်ဘဉ်ဟ့ဉ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ လၢသုး, ဒုးအိဉ်ထိဉ်သုးတၢ်ပၢ လၢကဟ့ဉ်တၢ်မၤနၢၤချ့ချ့အဂီၢ်နူဉ်လီၤ. ကီၢ်သူလ့ၤသုးတၢ်ပၢနူဉ် တၢ်စိကမီၤအိဉ်လၢ သုးအစုပူၤခဲလၢာ်, ဒီးပှၤမၤတၢ်ဖိလၢ သုးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ပၢတၢ်ပြးပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤခဲလၢာ် တၢ်ဟ့ဉ်သုးအလီၢ်အလၤတဖဉ်ခဲလၢာ်, တၢ်ပၢတၢ်ပြးအိဉ်ဝဲလၢ သုးအတၢ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲအဖီလာ်ခဲလၢာ်နူဉ်လီၤ.

ကညီကလုာ်ခိဉ်နၢ်, သိဉ်ဒူ ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ်သ့ဉ်သုဧၢ,

ဖဲ ၁၉၅၀ နံဉ် လါယူၤလံ (၁၇) သီ တုၤ (၁၉) သီအနံၤ, ကီၢ်ခိဉ်စီၤဘးအူကွံ တီခိဉ်ရိဉ်မဲ ဒီးရဲဉ်ကျဲၤကီးဝဲ ခီကရဲးလၢဘဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါအီၤ ဒ်အမ့ၢ် "ဖဉ်ပူဉ်ခီကရဲး" နူဉ်လီၤ. တၢ်အိဉ်ဖှိဉ်အံၤအပူၤ ကီၢ်ခိဉ်စီၤဘးအူကွံ ဒီးခိဉ်နၢ်တနီၤ ထံဉ်ဒီးဆှၢနုာ်ဝဲလၢတၢ်ကမၤဂ့ၤထိဉ် ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်အတၢ်သူဉ်ထိဉ်ဆီလီၤ, တၢ်ကဘီဘဉ် မၤဂ့ၤထိဉ်က့ၤသုးမုၢ်ဒိဉ် ဒီး တၢ်ကမၤဂ့ၤထိဉ်တၢ်ပၢတၢ်ပြးတဖဉ်နူဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်, ခိဉ်နၢ်တနီၤကတိၤထီဒါဝဲဒီး တၢ်ပညိဉ်ကွၢ်စိလၢ တၢ်ကမၤဂ့ၤထိဉ်က့ၤ ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ် အတၢ်သူဉ်ထိဉ်ဆီလီၤဒီးမၤဂ့ၤထိဉ်က့ၤတၢ်ပၢတၢ်ပြး ဒီးတၢ်ပၢဆှၢကမျၢၢ်ဂ့ၢ်ဝီနူဉ် တလၢထိဉ်ပှဲၤထိဉ်ဝဲဘဉ်. စီၤဆၢကတီၢ်ဖဲနူဉ်, တၢ်ဆိကမိဉ်အိဉ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢ စုကဝဲၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢ အဆၢကတီၢ်နူဉ် အလီၢ်တအိဉ်လၢ တၢ်ကဘဉ်မၤအါထိဉ် တၢ်ပၢတၢ်ပြး အတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီး တၢ်ပၢဆှၢရဲဉ်ကျဲၤကမျၢၢ်ဂ့ၢ်ဝီ အတၢ်မၤတဖဉ်ဘဉ်. စုကဝဲၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢ အဆၢကတီၢ်နူဉ် တၢ်ကပၢဆှၢရဲဉ်ကျဲၤအီၤဒ်ထံကီၢ်တဘ့ဉ်အသိးတသ့ဘဉ်. တၢ်မ့ၢ်မၤအါထိဉ် တၢ်ပၢတၢ်ပြး ဒီးတၢ်ပၢဆှၢရဲဉ်ကျဲၤ ကမျၢၢ်ဂ့ၢ်ဝီ, တၢ်ဝံတၢ်ယိးကအါထိဉ်ဝဲ ဒီးစုကဝဲၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢ မၤနၢၤတၢ်ချ့ချ့တသ့ဘဉ်. အဃိ တၢ်ကဘဉ်ဟ့ဉ်လီၤ တၢ်စိကမီၤခဲလၢာ်ဆူ သုးအစုပူၤနူဉ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဃိ, သူဉ်ထိဉ်ဝဲ သုးတၢ်စိကမီၤ ဒီးသုးအတၢ်ပၢတၢ်ပြးလီၤ.

ကယဲၢ်ပှၤလၢ တီခိဉ်ရိဉ်မဲတၢ်ခဲလၢာ် တၢ်ဟ့ဉ်ဝဲသုးအလီၢ်အလၤဒီးကယဲၢ်တၢ်စိကမီၤခဲလၢာ်နူဉ် ပာ်ဝဲလၢ သုးအစုပူၤ, သူဉ်ထိဉ်ဝဲသုးအတၢ်စိကမီၤ ဒီးသုးအတၢ်ဒိဉ်စိနူဉ်လီၤ. ဖဲလၢတၢ်စိကမီၤအိဉ်က့ၤဝဲလၢသုးအစုပူၤနူဉ် သုးခိဉ်သုးနၢ်တနီၤ အတၢ်ကူဉ်လိာ်တၢဉ်ပီဉ်တၢ်ဒီးသုးခိဉ်သုးနၢ်အဒိဉ်အထီတဖဉ်ဒဉ်လဲာ် တအိဉ်ဝဲလၢၤဘဉ်. ကွၢ်အံဉ်ကွၢ်ဆံးက့ၤ အသုးခိဉ်သုးနၢ်ဒီး ပဒိဉ်ပပှၢ်တဖဉ်လီၤ. တတူၢ်လိာ်ဝဲ ထံရှၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်နဲဉ်ကျဲလၢၤဘဉ်. လၢခံကတၢၢ်နူဉ် တၢ်ဃုနီၢ်တဂၤဒဉ်ဝဲအဘျုးတဖဉ် အိဉ်ထိဉ်ဝဲဒီး တၢ်မၤထီဒါ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖဉ် ပိာ်ထွဲထိဉ်အခံလီၤ. ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ဒီးခိဉ်နၢ်တနီၤ အသးသဟီဉ် လီၤစၢ်ကွံာ်ဝဲ ဒီးပာ်တ့ၢ်ကွံာ်ဝဲ တၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ဖံးတၢ်မၤနူဉ် အိဉ်ထိဉ်ဝဲလီၤ.

ကညီကလုာ်ခိဉ်နၢ်, သိဉ်ဒူ ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ်သ့ဉ်သုဧၢ,

ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢ အတၢ်ဂဲၤလိာ်သူဉ်ထိဉ် ကညီကီၢ် "ကီၢ်သူလ့ၤ" အလဲၢ်အထိလၢ အကြၢးဝဲဘဉ်ဝဲဒီးကညီကလုာ်အဂီၢ်မ့ၢ်ကညီကလုာ်အတၢ်မုၢ်လၢ်, အတၢ်မံမီၢ်နဉ်လီၤ. ကညီကလုာ်ခဲလၢာ်ဃဉ်ဃဉ် အသးပူၤအိဉ်စဲဘူးဝဲဒီးကညီကီၢ် "ကီၢ်သူလ့ၤ" နဉ် ပသမၢအလီၢ်တအိဉ်ဘဉ်. တၢ်ဘိးဘဉ်ရၤလီၤလၢ တၢ်သူဉ်ထိဉ်ကညီကီၢ် "ကီၢ်သူလ့ၤ" ဒီးတၢ်ကရၢကရိသူဉ်ထိဉ် "ကီၢ်သူလ့ၤပဒိဉ်" အိဉ်တ့ၢ်ဝဲ (၇၅) နံဉ်လံနဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ် တုၤဆၢကတီၢ်အံၤ ပပှၤကလုာ်တဖဉ် ပတဒိးနၢ်ဒီး အိဉ်ဒီး "ကီၢ်သူလ့ၤ" လၢအဘဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါပာ်ပနိဉ်အီၤလၢ အအိဉ်ဒီး တၢ်သဘျ့ တၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီး တၢ်စံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤသးအခွဲးအယာ်ဒံးဘဉ်. ပတၢ်လဲၤခီဖျိ ဒုးနၢ်ပၢၢ်ပှၤလၢ တၢ်သူဉ်ထိဉ်ကညီကီၢ် "ကီၢ်သူလ့ၤ" ထဲလၢတၢ်သးအိဉ်တမံၤဧိၤတနၢ်ဘဉ်. တၢ်ကဘဉ်သူဉ်ထိဉ်စ့ၢ်ကီးအီၤလၢ တၢ်မၤနီၢ်နီၢ်နဉ်လီၤ. ထံကီၢ်တဘ့ဉ်အတၢ်အိဉ်ထိဉ်, အတၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျၢၤ, အတၢ်လဲၤထိဉ်လဲၤထီ, အတၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်နဉ် အိဉ်သနၤထိဉ်အသးလၢ တၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤနဉ်လီၤ. တၢ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲ, တၢ်ပၢဆှၢရဲဉ်ကျဲၤထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်အတၢ်ဘဉ်ဘိဉ်ဘဉ်ညီ, အပှၤဂ့ၢ်ပှၤဝီ အတၢ်လိဉ်ဘဉ်, ထံကီၢ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိ အတၢ်ဘံဉ်တၢ်ဘၢ, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၥ်ဂ့ၢ်ဝီဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဝီအဂၤ အိဉ်ဝဲအါမံၤလၢ တၢ်ကဘဉ်မၤအီၤနဉ်လီၤ.

တၢ်မၤလၢပှဲၤ ကညီကလုာ်အတၢ်မိဉ်နၢ်သးလီအဂီၢ် ဒ်တၢ်ကရၢကရိဟ့ဉ်လီၤမူဒါအသိး ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိဉ်ကရၢ, တီခိဉ်ရိဉ်မဲဒီး ပာ်လီၤကျဲသနူ, တၢ်မၤရဲဉ်ကျဲၤတဖဉ် လၢထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးဂ့ၢ်ဝီ, သုးဂ့ၢ်ဝီဒီး တၢ်ပၢဆှၢကမျၢၢ်ဂ့ၢ်ဝီ အါမံၤဒီး မၤဖျါထိဉ်ဝဲအမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်နဉ်လီၤ. တၢ်မၤလၢပှဲၤ ကညီဒီကလုာ် အတၢ်မိဉ်နၢ်သးလီဒီး ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိဉ်ကရၢ ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်ပညိဉ်ကွၢ်စိသ့ဉ်တဖဉ်အဂီၢ် တၢ်မၤအပူၤ တၢ်ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဒီး တၢ်အိဉ်သးလၢ အတၤတၢ်ဒီးပှၤအါမံၤနဉ်လီၤ. တၢ်တၤတၢ်ဒီးပှၤအခိဉ်သ့ဉ် မ့ၢ်ကလုာ်ဒိဉ်စိသနူဒီးမီၤစိရိၤသနူ လၢပှၤပၢတၢ်တဖဉ် ဟံးဃာ်ဒီးစူးကါဝဲနဉ်လီၤ. တၢ်ကဘဉ်မၤလီၤပိၢ်ကွံာ်သနူဒီး ပှၤလၢအစူးကါသနူတဖဉ်အံၤနဉ်လီၤ.

ကတီၢ်အံၤ ပထိဉ်ဃူပာ်ဖှိဉ်ထိဉ်ပသး, ဂဲၤလိာ်သကိးဒီးကလုာ်ဒူဉ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢကရၢတဖဉ်, ကရူၢ်ကရၢလၢ အထီဒါကလုာ်ဒိဉ်စိသနူဖိ သုးမီၤစိရိၤကရူၢ်တဖဉ်လၢ သုးဂ့ၢ်ဝီ, ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးဂ့ၢ်ဝီအကျဲ လၢတၢ်ဆီတလဲကီၢ်ပယီၤထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး အကၠၢ်အဂီၤလၢအဖိးမံဒီး ထံကီၢ်အံၤအတၢ်အိဉ်သး, အတၢ်လိဉ်ဘဉ်အသိး လၢအမ့ၢ်တၢ်သူဉ်ထိဉ် ဖဲဉ်ဒရဲဉ်ဒံဉ်မိဉ်ကရ့ၢ်စံဉ်ကီၢ်စၢဖှိဉ်အဂီၢ်နဉ်လီၤ. တကတီၢ်ဃီ တၢ်ကပာ်လီၤတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤဒီး ပၢဆှၢပပှၤကလုာ် ထံဖိကီၢ်ဖိတဖဉ် ဖဲဟီဉ်ကဝီၤသဘျ့တဖဉ် လၢပပၢဆှၢအီၤနၢ်အပူၤတဖဉ်, ဘဉ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဝီ ဒီးဟ့ဉ်တၢ်ဘံဉ်တၢ်ဘၢ, ရဲဉ်ကျဲၤနၢ်ပှၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိဉ်ဘဉ်, ပှၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လဲၤထိဉ်လဲၤထီလၢသနၢဉ်ကီးသနၢဉ်ဒဲးအဂီၢ်နဉ်လီၤ. တၢ်မၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်သ့ဉ်ညါပာ်ပနိဉ်လီၤပသး, မ့ၢ်တၢ်သူဉ်ထိဉ်ပတၢ်စိတၢ်ကမီၤ, မ့ၢ်တၢ်သူဉ်ထိဉ် ကညီကီၢ် "ကီၢ်သူလ့ၤ" ဒီးမ့ၢ်တၢ်သူဉ်ထိဉ်ဖဲဉ်ဒရဲဉ်ကီၢ်စၢဖှိဉ်တၢ်မၤအကၠၢ်အဂီၤတမံၤလၢ အမ့ၢ်တၢ်သူဉ်ထိဉ် စးထိဉ်မၤအီၤလၢ လာ်ဆူထး တၢ်မၤအကျိၤအကျဲနဉ်လီၤ.

ကတီၢ်အံၤပအိဉ်လၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢအကတီၢ်နဉ်လီၤ. ပမူပဒါမ့ၢ်ပကဘဉ်ဒုးလီၤပိၢ်ကွံာ်သနူဒီးပှၤလၢအစူးကါသနူတဖဉ်အံၤဒီးအဒုးအိဉ်ထိဉ် ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဒုးနဉ်လီၤ. ပကဘဉ်သူဉ်ထိဉ်သကိးကညီကီၢ် "ကီၢ်သူလ့ၤ" ဒီး တကတီၢ်ဃီသူဉ်ထိဉ်သကိး ဖဲဉ်ဒရဲဉ်ဒံဉ်မိဉ်ကရ့ၢ်စံဉ်ကီၢ်စၢဖှိဉ် လၢအအိဉ်ဒီး တၢ်အုဉ်ကီၤသးလၢ ကလုာ်ဒူဉ်ဃုာ် ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ် အတၢ်အိဉ်မူဘူဉ်တီၢ် လၢအဂ့ၤဆူညါအဂီၢ်နဉ်လီၤ. ပကဘဉ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ကလုာ်ဒူဉ် ဒီးဒံဉ်မိဉ်ကရ့ၢ်စံဉ်ဂံၢ်ဘါကရူၢ်တဖဉ်နဉ်လီၤ. တၢ်ဒုးလီၤပိၢ်ကလုာ်ဒိဉ်စိ ဒီး မီၤစိရိၤသနူဖိသ့ဉ်တဖဉ် ဒီး သူဉ်ထိဉ်ကီၢ်စၢဖှိဉ်လၢ အသူဉ်လီၤအသးလၢ ဖဲဉ်ဒရဲဉ်ဒံဉ်မိဉ်ကရ့ၢ်စံဉ်ကျဲသနူ တံၢ်နီၢ်အဖီခိဉ် မ့ၢ်နၢ်သၢပျၢၤ ပကအိဉ်ထိဉ်ဒီး ကညီကီၢ် "ကီၢ်သူလ့ၤ" လၢအိဉ်ဒီးတၢ်ထဲသိးတုၤသိး တၢ်စံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤသး လၢပကီၢ်ပူၤဒဉ်ဝဲနဉ်လီၤ.

တၢ်မၤအံၤ မူဒါအိဉ်လၢ ပဝဲပှၤလၢအအိဉ်ဒီး ပာ်ဒိဉ်ဝဲကီၢ်သူလ့ၤ လၢအသးကံၢ်ပူၤကိးဂၤဒဲးနဉ်လီၤ. မ်ပကသူဉ်ထိဉ်သကိး ကညီကီၢ် "ကီၢ်သူလ့ၤ" လၢတၢ်မၤနီၢ်အတၢ်မၤသကိးလၢ ပသနၢဉ်ဒဉ်ဝဲစုာ်စုာ်နဉ် မ့ၢ်တၢ်အလီၢ်အိဉ်ဝဲနီၢ်နီၢ်နဉ်လီၤ.

ကရၢခိဉ်
ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိဉ်ကရၢ
လီၢ်ခၢဉ်သး

တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်ဒီးစ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲး ယာ်ကမ်းတံာ်ခိၣ် ပဒိၣ်နီၢ်ဘျုၤမ့န်းစၣ် ဘၣ်ထွဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲမုၢ်နံၤအဂ့ၢ်

တၢ်သံကွၢ်. လါယူၤ ၂၀ သီလၢအလီၤဘၣ်ဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအမုၢ်နံၤန့ၣ် သရၣ်မုၣ်အဲၣ်ဒီးတဲတၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်စံးဆၢ. ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤထံဂုၤကိၢ်ဂၤ တၢ်ပာ်ပနီၣ်ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိန့ၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢ အဘၣ်ဃ့ၢ်ပူၤဖျဲးအသးလၢထံရှၢ်ကိၢ်သဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်နီၤဖးတၢ်ဒူၣ်တၢ်ဆၢဒ်အမ့ၢ်မုၣ်ခွါ, တၢ် ဘူၣ်တၢ်ဘါ, တၢ်မၤအၢမၤသီ, တၢ်ကွၢ်တလီၤ, ဒီးတၢ်မၤကိမၤ ခဲတုၤလၢအဘၣ်ဃ့ၢ်ပူၤဖျဲးကွံာ် အသးသမူသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ပာ်အီၤဒ်အမ့ၢ်ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တနံၣ်ညါအံၤ International World Refugee Day Theme န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် "Our Home" "ပဟံၣ်" န့ၣ်လီၤ. ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢအဟံၣ်အဃီန့ၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢ အဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်နးနးကျံၤကျံၤန့ၣ်လီၤ. ပထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤဖဲသုးဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ ၃ နံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ် ပဒူဖိသဝီဖိ, ပထံဖိကီၢ်ဖိ, ပကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အဟံၣ်အဃီလီၤမၢ်ကွံာ်, အူအီၣ်ကွံာ်, တၢ်တ့ၢ်လီၤကဘီယူၤမ့ၣ်ပိၢ်ဒီး တၢ်မၤဟးဂူာ်ဟးဂီၤအီၤအမဲာ်ညါ အကစၢ်ဒၣ်ဝဲ တၢ်မၤအၢမၤသီ မၤသံမၤဝီအီၤ ဆူၣ်မဲာ်ကဲၤမဲာ်အီၣ်, တၢ်ဒွဲၣ်အူမူဒံးအီၤ အိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဃိတနံၣ်အံၤ ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ အမုၢ်နံၤအံၤ တၢ်ပာ်လီၤဝဲ Motto လၢအမ့ၢ် "ပဟံၣ်" န့ၣ် လၢပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ လၢအဃ့ၢ်မံ့ဟးဖျိးတဖၣ်အဂီၢ်ကဲထီၣ်ဝဲ Meaningless "အခီပညီတအိၣ်" ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢ အဟံၣ်အဃီ တအိၣ်လၢၤအဃိ န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢပတဲလၢ "ပဟံၣ်" န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်မုာ်ဃီပၢၤ, အိၣ်ကူအိပှဲၤ, အိၣ်မုာ်အိၣ်ခုၣ် ဒီးသူၣ်ခုသးခု, သူၣ်ဖှံသးညီ, အိၣ်ဃူအိၣ်ဖိး လၢဟံၣ်တဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ဟံၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကအိၣ်ကဆိး, သူၣ်ဖှံသးညီအဂီၢ်န့ၣ် တအိၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဟးအိၣ်က့ၤလၢ သ့ၣ်ခိၣ်ထံးဝ့ၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိပှၤ အဒိၣ်ကတၢၢ်ဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး တၢ်မၤဘၣ်ဒိပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် အထီကတၢၢ်ဒီး မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးတၢ်မၤတရီတပါ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အဒိၣ်ကတၢၢ်လၢ သုးတဖုအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်. သုးဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ သုးကီၣ်ကးအသုးအတၢ်မၤဟးဂီၤ ပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်အံၤန့ၣ် အမၤကမၣ်ဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ် တၢ်ပာ်လီၤဃာ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီမနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

တၢ်စံးဆၢ. တၢ်မၤဟးဂီၤပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တဖၣ်န့ၣ် ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤန့ၣ် မ့ၢ်အဘျးစဲလိာ်အသးန့ၣ်လီၤ. တခါစုာ်စုာ်န့ၣ် ပတဲအီၤတသ့လၢၤဘၣ်. ဘျးစဲအသးခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. မၤဟးဂီၤပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်န့ၣ် တမ့ၢ်လၢၤမုၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤ အတၢ်မၤဘၣ်. မၤဟးဂီၤဝဲ တုၤလၢ နကသူၣ်ထိၣ်က့ၤနတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤတသ့လၢၤဘၣ်, မၤဝဲတုၤနတၢ်အိၣ်မူဟးဂီၤ လီၤတူာ်ကွံာ် တစုန့ၣ်လီၤ. အဃိအဝဲမၤဟးဂီၤဝဲပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီခဲလၢာ်ခဲဆ့န့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအတၢ်အိၣ်မူန့ၣ် အိၣ်မူဝဲကသ့အဂီၢ် နလဲၤမၤဟးဂီၤကွံာ်အသပၢၤ, ခွး, အဟံၣ်အဃီ, နမၤဆူးမၤဆါမၤအၢမၤသီအီၤဒီးမၤတပျုာ်တပျီၤတၢ်လံန့ၣ်မ့ၢ်နမၤလီၤတူာ်ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအစၢၤန့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤမၤဟးဂီၤဝဲတကးဒံးဘၣ် မၤအူအီၣ် မၤကဲထီၣ်ဝဲလၢ ဖၣ်ဆါအဃိန့ၣ် ယအဲၣ်ဒီးတဲရှဲရှဲဒီးဒူဒူလၢ အဝဲသ့ၣ်မၤဟးဂီၤဝဲပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် လၢာ်လၢာ်ဆ့ဆ့န့ၣ်လီၤ. ပတဲအီၤလၢအဂ့ၢ်မးတသ့လၢၤဘၣ်.

တၢ်သံကွၢ်. တနံၣ်အံၤလၢအလီၤဘၣ်ဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ အမုၢ်နံၤန့ၣ် သရၣ်မုၣ်အဲၣ်ဒီးတဲဘၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဒီး ပှၤဟူးဂဲၤမၤတၢ်လၢ ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ် အအိၣ်ဒ်လဲၣ်.

တၢ်စံးဆၢ. တၢ်လၢယအဲၣ်ဒီးတဲန့ၣ် ကိးနံၣ်ဒဲးန့ၣ် မၤဝဲဒၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤ, မၤလၤမၤကပီၤဝဲဒၣ် ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်အမုၢ်နံၤန့ၣ် ယသးခုဒီးယဆီၣ်ထွဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မၤမုၢ်နံၤအံၤ တၢ်တိာ်တၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်. အိၣ်ဒၣ်ကမၤလၤကပီၤမူး ဒီး ကသူၣ်ခုသးခု သူၣ်ဖှံသးညီ အိၣ်သကိးအိသကိး ဂဲၤကလံၣ် အဂီၢ်လီၤဓါ. တဘၣ်မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်. ပမၤအီၤဒ်အံၤန့ၣ်တလၢပှဲၤဘၣ် တတုၤလီၤစ့ၢ်ကီးဘၣ်. တုၤလၢနမၤပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအမုၢ်နံၤလံန့ၣ် နကဘၣ်လဲၤတုၤဆူ ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ် ဒ်အတုၤန့ၣ်လီၤ. နကဘၣ်လဲၤတုၤလၢနနီၢ်ကစၢ် နကဘၣ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ နကဘၣ်ကွၢ်ထွဲက့ၤ ဒီးနကဘၣ်ဆီတလဲကွံာ် သနူလၢနပာ်လီၤ လၢအတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးနကဘၣ်ကွၢ်က့ၤဒီးဘှိဘၣ်က့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ. လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤန့ၣ် ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိတဖၣ်အါထီၣ်ကိးမုၢ်နံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဟဲကဲထီၣ်သးခီဖျိလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအိၣ်ထီၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ. အဃိအဆိကတၢၢ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်မၤပတုာ်ကွံာ် တၢ်ဒုးတၢ်ယၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးတၢ်ယၤမ့ၢ်တပတုာ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ဃ့ၢ်မံ့ဟးဖျိးကအိၣ်ထီၣ်ဒီး ကအါထီၣ်ဒၣ်ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. ခံခါတခါန့ၣ် ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိလၢအဘၣ်ဃ့ၢ်မံ့ဟးဖျိးလၢ ပှၤထံပှၤကီၢ် အိၣ်ဆိးအလီၢ်တဘၣ်ကျဲတဘၣ်တဖၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်လူၤကွၢ်က့ၤဝဲဒ်အတုၤ ဒီးကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤအခွဲးအယာ် ဒ်သိးထံကီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤန့ၣ် ကန့ၢ်က့ၤတၢ်အိၣ်ကဒု လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ, တၢ်ကဟုကယာ် ဒီး တၢ်သးလၢၤ န့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤ ထံကီၢ်လၢပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ် လဲၤဃ့ၢ်အိၣ်ကဒုန့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤန့ၣ် ခီဖျိတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဃိန့ၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်ကဲထီၣ်ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲန့ၣ် အိၣ်လၢအကကွဲၢ်န့ၣ်

လီၤ. အဃိတၢ်ကဘၣ်အိးထီၣ်နၢ်အီၤကျဲလၢ ကလဲၤအိၣ်ကဒု လၢပှၤထံပှၤကိၢ် ကဘၣ်သ့, ကဘၣ်နၢ်နၣ်လီၤ. တုၤလၢအလဲၤ အိၣ်ကဒုလံနၣ် ထံကိၢ်ဝဲနၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ် အခွဲးအယာ် လၢကနုာ်လီၤအိၣ်ဝဲ, ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ဒိသဒၢ, ကဘၣ် ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ, ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီး ဟိၣ်ခိၣ်ဖိအ ခွဲးအယာ် လၢအမ့ၢ်ကအိၣ်မူဘၣ်, ကအိၣ်ကအိဘၣ်, ကကူ ဘၣ်သိးဘၣ်, ကအိၣ်ဘၣ်ဆိးဘၣ်အဂီၢ်နၣ် ကဘၣ်တဲနၢ်ခဲးဝဲ တုၤလၢအနၢ်နၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်နၣ် ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိသ့ၣ် တဖၣ် လဲၤတုၤဒီးပှၤနိဟးထီၣ်ကွံာ်အီၤ, လဲၤတုၤဒီးဘၣ်ဟဲက့ၤ ဃ့ၢ်နၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါဘၣ်နၣ်လီၤ.

ခီဖျိလၢပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိအါထီၣ်ဒီး ဟးအိၣ်ဘၣ်လၢပှၤ ထံပှၤကိၢ် ဒီး တလဲၤအိၣ်ဘၣ်ဒံးလၢ ကိၢ်သၢဘ့ၣ်တဘ့ၣ်ဒံး ဘၣ်နၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်အါအါဂိၢ်ဂိၢ်နၣ်လီၤ. အဃိလၢပှၤသ့ၣ်တဖၣ် အံၤအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်လူၤကွၢ်က့ၤအီၤ, အိးထီၣ်နၢ်က့ၤတၢ်ခွဲး တၢ်ယာ်လၢ တၢ်လဲၤအိၣ်ကဒုလၢ ကိၢ်သၢဘ့ၣ်တဘ့ၣ်ကနၢ် အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ခံခါတခါနၣ် ဖဲအအိၣ်ဒံးအဖၢမုၢ် ဒီး တလဲၤဘၣ် ဒံးဝဲဘၣ်အခါနၣ် တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ထွဲအဝဲသ့ၣ် လၢတၢ်အိၣ်တၢ် အိ, တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး လၢတနံၤဘၣ်တနံၤနၣ် ကဘၣ်လၢပှဲၤဝဲ ဒၣ်နၣ်လီၤ. ခဲအံၤပထံၣ်ဘၣ်လၢ ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလၢအအိၣ် လၢကီၢ်ကျိၣ်တဲၣ်အပူၤတဖၣ်ပှၤဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်အိၣ်နၣ် တလါ အတိၢ်ပူၤနၣ် လီၤလၢစ့ဒီလၣ် ၁၀ မးတအိၣ်လၢၤဘၣ်. တလါ စ့ဒီလၣ် ၁၀ မးတနၢ်ဘၣ်နၣ် နကလဲၤအိၣ်မူဒံးလဲၣ်. န ကအိၣ်အိဒ်လဲၣ်. စ့အဝဲနၣ် ပမ့ၢ်ခီလဲလၢ စ့ယီၤနၣ် နၢ်ဒၣ်ထဲ ၂၀၀ –၃၀၀ ဘးဓိၤနၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတၢ်ကဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤ အီၤသပှၢ်ကတၢၢ်နၣ်လီၤ. ဒီးခဲအံၤတၢ်အိးထီၣ်ကျဲလၢတၢ်က သုးလီၢ်သုးကျဲဆူ ကိၢ်သၢဘ့ၣ်တဘ့ၣ်နၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ် ကဘၣ်မၤချ့ထီၣ်က့ၤ Process သ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်. တၢ်မၤဟးဂီၤပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်တဖၣ်အါထီၣ်အဃိ ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ် အါထီၣ်ဒီးတၢ်အံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ထံဂုၤကိၢ်ဂၤတဖၣ် အမူအဒါတခါနၣ်လီၤ. ဒ်သိးတၢ်မၤဟးဂီၤပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်သုတအိၣ်ဒီး ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ် ကလီၤစှၤအဂီၢ် သရၣ်မုၣ်အဲၣ်ဒိးတဲဘၣ် ထံဂုၤကိၢ်ဂၤတဖၣ်ဒ်လဲၣ်.

တၢ်စံးဆၢ. ထံဒိၣ်ကိၢ်လဲၢ်တဖၣ် ပာ်လီၤဝဲ ဖီလ်စံၣ်အိၣ် ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤလီၤစှၤ တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတဖၣ် မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီး ဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် ကဟဲက့ၤကဖိထီၣ်က့ၤအဂီၢ်ပာ် လီၤဃာ်ဝဲအိၣ်နၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ်ဒၣ်လဲာ် တလူၤထွဲ ပိာ်ထွဲဝဲဘၣ်. မၤထွဲဝဲ တတုၤလီၤတီၤလီၤဘၣ်အဃိနၣ် ပှၤဘၣ် ကီဘၣ်ခဲနၣ် အါထီၣ်ဝဲဒၣ်ကွၢ်ကွၢ်နၣ်လီၤ.

ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲမုၢ်နံၤလၢ အဟဲတုၤအိၣ်ပှၤခဲအံၤနၣ် ယ အဲၣ်ဒိးတဲမနုၤလဲၣ်နၣ် ထံဂုၤကိၢ်ဂၤလၢ အပာ်လီၤတၢ်သိၣ်တၢ် သီတၢ်ဘျၢတဖၣ် ကဘၣ်ကွၢ်ကဒါက့ၤဝဲအတၢ်သိၣ်တၢ်သီတ ဖၣ်နၣ်လီၤ. ဒီးဒ်အလီၢ်အိၣ်အသိး ကဘၣ်ဘှီဘၣ်မၤဘၣ်က့ၤ ဝဲနၣ်လီၤ. ကဘၣ် Review Policy or Reconsider their policy နၣ်လီၤ. ဒ်အလီၢ်အိၣ်အသိး တၢ်ဆီတလဲတဖၣ် ကဘၣ်အိၣ် ထီၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. Refugee အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပှၤထံပှၤကိၢ်နၣ် အိၣ် လၢအနံၣ် ၃၀ ဒီး ၄၀ အိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. အဃိအလီၢ်အိၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ ဖီလ်စံၣ် လၢတၢ်ပာ်လီၤအီၤတဖၣ်နၣ် လီၤ. ဖီလ်စံၣ် လၢအတဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါဘၣ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ် ဆီတလဲက့ၤအီၤ ဒ်သိးကဘၣ်လိာ်သးဒီး ခ့ခါတၢ်အိၣ်အသး အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ပပာ်လီၤအီၤဝံၤ ပမ့ၢ်တကွၢ်ကဒါက့ၤအီၤဘၣ်နၣ် တၢ်မၤတပျုာ်တပျီၤ လၢပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိသ့ၣ်တဖၣ် အဖီခိၣ် နၣ် ကအါထီၣ်ဝဲဒၣ်ကွၢ်ကွၢ်နၣ်လီၤ. တၢ်မၤဟးဂီၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲး ယာ်စ့ၢ်ကီး ကဟဲအါထီၣ်ဝဲဒၣ်ကွၢ်ကွၢ်နၣ်လီၤ. တၢတမံၤနၣ် တၢ်လၢအရှ့ဒိၣ်နၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် Reconsider their policy နၣ်လီၤ. ဒ် နၣ်အသိး ဒ် ဖီလ်စံၣ် အိၣ်အသိး တၢ်မၤထွဲအီၤတမၤထွဲအီၤနၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်လူၤကွၢ်က့ၤအီၤနၣ်လီၤ. တၢ်မၤထွဲ အီၤထဲလဲၣ် တမၤထွဲအီၤထဲလဲၣ်နၣ် ကဘၣ် Monitor and Evaluate က့ၤအီၤနၣ်လီၤ. နပာ်လီၤဖီလ်စံၣ်သနၢ်က့ နမ့ၢ်တက့ၤ ကွၢ်က့ၤအီၤဘၣ် သၢပျၢၤနၣ် ပှၤမၤထွဲတမၤထွဲနၣ် နတသ့ၣ်ညါ ဘၣ်. နကထံၣ်ဒၣ်လၢ တၢ်မၤဟးဂီၤပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်နၣ်အါ ထီၣ်ဝဲဒၣ် ကွၢ်ကွၢ်နၣ်လီၤ.

အဂၤတခါနၣ် တၢ်မၤထီဒါပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် ကလီၤစှၤ အဂီၢ်နၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဆူ ထံဖိကိၢ်ဖိက မျၢၢ်အအိၣ် ဆူၣ်ဆူၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ် က ဘၣ်အါထီၣ်, ကဘၣ်ဆူၣ်ထီၣ်, ကဘၣ်သကုၤထီၣ်နၣ်လီၤ. တ နီၤနီၤနၣ် တူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤတရီတပါ, တၢ်မၤဟးဂူာ်ဟးဂီၤအိၣ် ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်စံးတၢ်နၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်မ့ၣ်နၣ် ပထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ် တသ့ညါဝဲဘၣ် အိၣ်ဒံးအါမးနၣ် လီၤ. အဃိ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်နၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤဆူၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤ, ပှၤလၢအလဲၤအိၣ်သကိးကမျၢၢ်, ဟ့ၣ်ကမျၢၢ်တၢ်သိၣ်လိ, ပှၤ သ့ၣ်တဖၣ်နၣ် ဒ်သိးမၤတၢ်ကသ့ ဒီး အဂံၢ်အဘါကဆူၣ်ထီၣ် အဂီၢ်နၣ် အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ် Support ဝဲ ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဝဲ လၢလၢ ပှဲၤပှဲၤလၢ ကျိၣ်စ့နၣ်လီၤ. ခီဖျိကျိၣ်စ့တအိၣ်ဘၣ်အဃိနၣ်တၢ် မၤတတုၤလီၤတီၤလီၤဘၣ် လၢထံကိၢ်အါဘ့ၣ်အပူၤနၣ်လီၤ. ပၣ် ဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီး ပထံပကိၢ်နၣ်လီၤ. ထံဆၢကိၢ်ဆၢကရၢသဘျ တဖၣ် ပဂုာ်ကျဲးစၢးဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဆူ ကမျၢၢ် ဘၣ်ထွဲဟိၣ် ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် ဒီး တၢ်ကပတုာ်ကွံာ်တၢ်မၤထီဒါပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲး ယာ်အဂီၢ်နၣ် ကျိၣ်စ့တလၢတလိၣ်ဘၣ်အဃိနၣ် တၢ်လၢပအဲၣ် ဒိးမၤအီၤနၣ် ပမၤအီၤတနၢ်ဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးနၣ်လီၤ. အဃိနၣ် တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဖီခိၣ် အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်လူၤထွဲကွၢ်ထွဲက့ၤဝဲ ဒီး ပှၤလၢအမၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်နၣ် ကဘၣ်ဒုးဆူၣ်ထီၣ်ဝဲ, ဟ့ၣ် ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဝဲ တကးဒံးဘၣ် ကဘၣ်ဆီၣ်ထွဲဝဲလၢကျိၣ်စ့ဒီးက

ဘၣ်ကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် ဒ်သိးကအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲး တၢ်ယာ် လၢလၢပှဲၤပှဲၤလၢ ကနုာ်လီၤဘၣ်ဆူ ကမျၢ်ပှၤတဝၢ သ့ၣ်တဖၣ်အကျါဒီး ကမၤဘၣ်က့ၤတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါ အါအါ ဂိၢ်ဂိၢ်မး, ကိးကပၤဒဲးမး တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်နၣ် ကလီၤစှၤဒီးက ဆံးလီၤကွံာ် ဒီး လီၤမၢ်ကွံာ်ကသ့နၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်– လၢတနံၤအံၤန့ၣ် သရၣ်မုၣ်အဲၣ်ဒိးတဲဘၣ် ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမ့ံဖိတဖၣ်ဒ်လဲၣ်.

တၢ်စံးဆၢ– ယအဲၣ်ဒိးတဲလီၤလီၤဆူ ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိခဲ လၢာ်လၢ ပအိၣ်ဒီးပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢ ထံဂုၤ ကီၢ်ဂၤပာ်ပနီၣ်န့ၢ်ဃာ်နၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်တဟ့ၣ်ပှၤတၢ်သ့ၣ် ညါလၢပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်ဘၣ် အဃိဒီး ပတသ့ၣ်ညါ လၢပကဘၣ်ဆၢထၢၣ်က့ၤလၢ ပခွဲးပယာ်အဖီခိၣ်ဘၣ်. ပတဒိး န့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဘၣ် ဒီး ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အဃိန့ၣ် ပက ဘၣ်ဃ့ထိၣ်က့ၤနၣ်လီၤ. မၤဖျါထိၣ်က့ၤန့ၢ် ပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒ် ပမ့ၢ်ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒ်ပမ့ၢ်ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမ့ံဖိတဖၣ် မ့ၢ်ဂ့ၤ ဒ်ပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အိၣ်အသိးနၣ် ဟ့ၣ်က့ၤပှၤလၢလၢပှဲၤ ပှဲၤ ကမၤဖျါထိၣ်န့ၢ်က့ၤပှၤ လၢလၢပှဲၤပှဲၤ ဒီး ဆီၣ်ထွဲပှၤလၢက မၤဖျါထိၣ်ပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီး ပှၤလၢအကွၢ်ထွဲပှၤသ့ၣ်တဖၣ် မ်သုကဆီၣ်ထွဲအီၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်နၣ်လီၤ. ဒ်နၣ်အသိးပဝဲလၢ အမ့ၢ်ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိဒီး ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမ့ံတဖၣ်စ့ၢ်ကီး ပသု

တသးဆံးတဂ့ၤ, ပအိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်အတၢ်ကွၢ်ပှၤအပူၤ ပအိၣ်ဒီးပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်, ပအိၣ်ဒီးပတၢ်အိၣ်မူလၢပအိၣ်မူက သ့အဂီၢ်နၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢလၢပှဲၤပှဲၤအဃိနၣ် ထဲတမံၤပကဘၣ် အိၣ်ဒီးသးသဟိၣ် လၢပကဘၣ်ဃ့န့ၢ်က့ၤပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်နၣ် လီၤ. တၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကဆီၣ်ထွဲပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤနၣ်ပ ဘၣ်ဃ့န့ၢ်က့ၤပှၤလၢအမၤတၢ်လၢပဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်နၣ် မ့ၢ် ပမူပဒါနၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်. လၢခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ တကပၤလၢပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲပှၤလီၢ်အိၣ်ကမ့ံဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဂုာ် ကျဲးစၢးမၤတၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

တၢ်စံးဆၢ. တဘျီလၢ်လၢ် ဖဲလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤမ့ၢ်ကဲထီၣ် နၣ် ပခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢနၣ် ပဘၣ်အိၣ် ဖှိၣ်လၢဂ့ၢ်ဂီၤအူအိၣ်, ပဘၣ်ဃုကျဲ ဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်တၢ်လၢ ပှၤ ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ပထံၣ်လၢကရၢမိၢ်ပှၢ် နၣ် မၤသကိးက့ၤတၢ်ဒီး ကညီကရၢသဘျ့တဖၣ် တၢ်လၢပမၤ သ့နၣ် အဝဲသ့ၣ်ကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်လၢ ပပှၤထံဖိကီၢ်ဖိ အဂီၢ်ဆူ ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ, မိၢ်သီမိၢ်လါသ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် က ရၢမိၢ်ပှၢ်နၣ်ကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်နၣ်လီၤ. ဒ်နၣ်အသိး ပှၤကညီကရၢသဘျ့လၢ အအိၣ်လၢကီၢ်ဆၢသ့ၣ်တဖၣ် ခဲလၢာ် ခဲဆ့နၣ် တၢ်ဒုးတၢ်ယၤမ့ၢ်ကဲထီၣ်လံနၣ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ် ပာ်ဖှိၣ်ထီၣ်အသးဒီး လဲၤတုၤအိၣ်က့ၤထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်ဒီး လဲၤ ဃုထံၣ်န့ၢ်က့ၤ တၢ်လၢအလိၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. ဒီးပာ်ဖျါထိၣ်က့ၤ ဆူ ထံဂုၤကီၢ်ဂၤဒီး ဃုက့ၤကျိၣ်စ့ ဒီး ဘၣ်ပှ့ၤက့ၤတၢ်လၢအလိၣ် တဖၣ်, ဘၣ်ပှ့ၤက့ၤတၢ်အိၣ်တၢ်အီ, တၢ်ကူတၢ်သိး, တၢ်အိၣ် တၢ်ဆိး ပၢ်တုၤလၢဖိသၣ်ဆံးတဖၣ် တၢ်ခဲလၢာ်ခဲဆ့လၢ တၢ် ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအဂီၢ်နၣ်လီၤ. ပသ့ၣ်ညါလၢပကရၢမိၢ်ပှၢ်နၣ်တ ပာ်တ့ၢ်ပထံဖိကီၢ်ကမျၢ်ဘၣ်. တကပၤနၣ် တၢ်ဟဲဒုးပှၤနၣ်ပ ဘၣ်ဒုးဆၢနၣ်အိၣ်ဒၣ်အတၢ်လီၤ. တကပၤနၣ်လၢထံရူၢ်ကီၢ်သဲး နၣ်ပဘၣ်ပာ်ဖျါထိၣ်လၢ ပဂဲၤဆၢထၢၣ် ဒီး တကပၤစ့ၢ်ကီးနၣ် ပဘၣ်ကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်လၢ ပကမျၢ်အဂီၢ်နၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. ကရၢမိၢ်ပှၢ်နၣ် တပာ်တ့ၢ်ကမျၢ်ဘၣ်. ဂဲၤလိာ်ဝဲဒီးပာ်ဖှိၣ်မၤ သကိးတၢ်ဒီး ကရၢသဘျ့, ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်နၣ် လၢလၢပှဲၤပှဲၤလီၤနၣ် ယအဲၣ်ဒိးဒုးသ့ၣ်ညါနၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်. သရၣ်မုၣ်အဲၣ်ဒိးတဲအါထီၣ်တၢ်အိၣ်တမံၤမံၤ ဒံးဧါ. မ့ၢ်အိၣ်တဲပၠးပှၤတက့ၢ်.

တၢ်စံးဆၢ. အဲၣ်ဒိးတဲဘၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖၣ်လၢ ပ အိၣ်ဒီး ပတၢ်ကရၢကရိ လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ပအိၣ်ဒီးပဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်ကရၢကရိနၣ်လီၤ. ပတအိၣ်မ့ံအိၣ်ဖျိးဒီး ပတအိၣ်ဘၣ်လီၤ ဖျိၣ်ဘၣ်. ပတၢ်ကရၢကရိနၣ် လူၤထွဲပှၤတသ့ဖဲအသ့နၣ်အိၣ် ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. သနၣ်က့ ကမျၢ်လၢ အဘၣ်ဃ့ၢ်မ့ံဟးဖျိးတဖၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ အကကွဲၢ်အဃိ ပလူၤက့ၤတတုၤဘၣ်နၣ် ကအိၣ် ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. ပအဲၣ်ဒိးလၢ ပကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး ကနၢ်ပၢၢ် ဝဲနၣ်လီၤ. ပတပာ်တ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. ဖဲအသ့ဒီးဖဲအတုၤနၣ် ပကျဲးစၢး, တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ ကတုၤအဂီၢ်နၣ် ပဂုာ်ကျဲးစၢးဂဲၤ စံးဂဲၤကတိၤ ဒီး ဆှၢထီၣ်ဆှၢလီၤတၢ်နၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်အဂ့ၢ်ဒ ပ အဲၣ်ဒိးဒုးသ့ၣ်ညါက့ၤနၣ်လီၤ.

World Refugee Day 2024
Mae La Refugee Camp

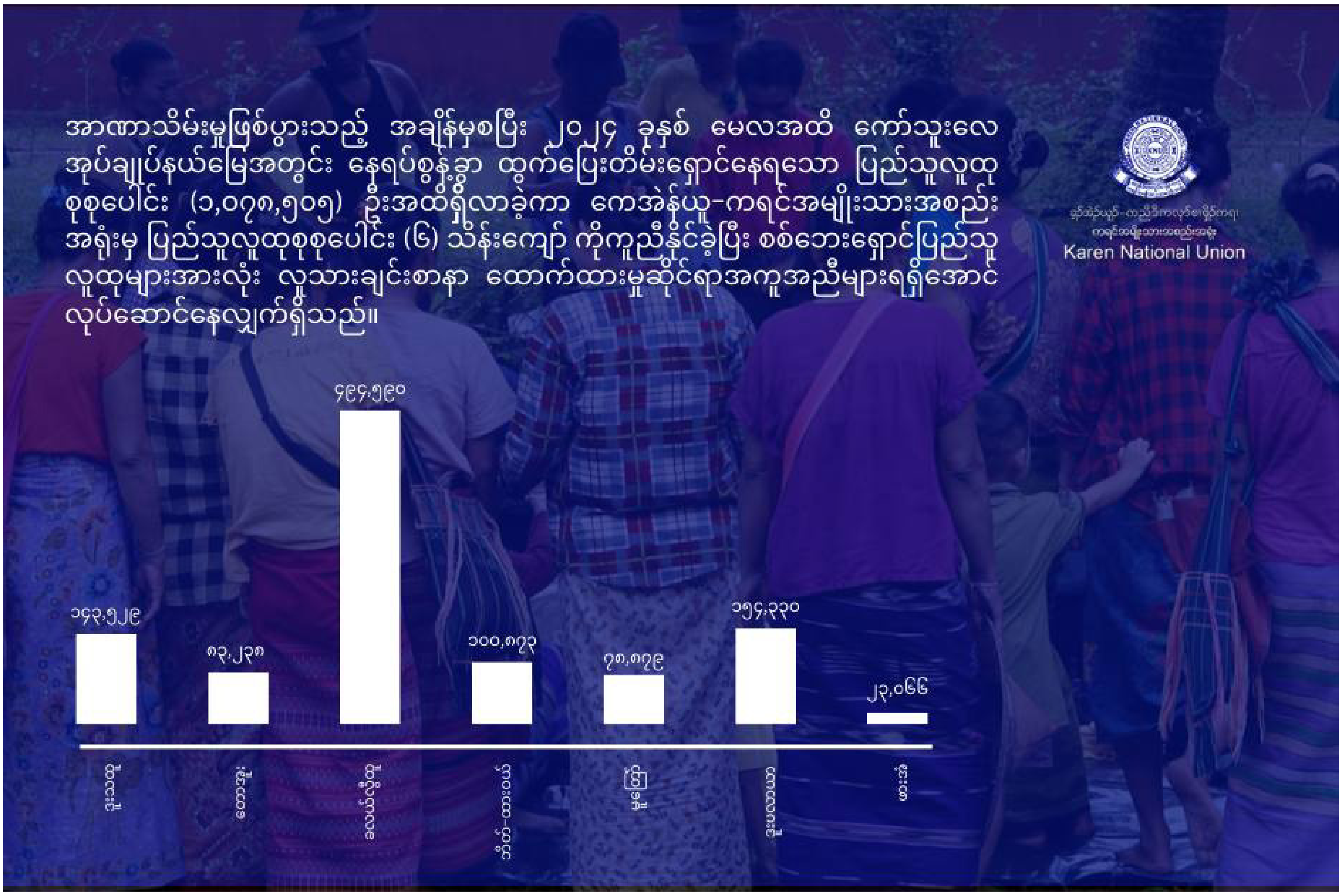

အိပ်မက်

သူးလေပန်းတွေ ဝေတဲ့ ဒေါ်န
စမ်းချောင်းလေးတွေလဲ
စီးဆင်းနေတယ်၊

ကျေးငှက်သံတွေမြူးပြီမ့်
လေညှင်းလေးတွေ
သီချင်းငြီးဆိုနေကြတယ်
သို့ပေမဲ့

ကျွဲကျိုးသံနဲ့ ဖါးစည်သံ
သောင်ရင်းနဲ့အတူ
ငိုသံရယ်သံ ကြေကွဲသံ
ပူးဆွေးသံ
ယမ်းငွေ့တလှုလှုနဲ့
သောက ကမ္ဘာထဲက
လောကငရဲအလား

တခါက ကော်သူးလေရယ်
မြူတွေနှင်းတွေ
မိုးတွေဆောင်းတွေ

ကျေးငှက်ကျူးသံနဲ့
ရောင်စုံပန်းကလေးတွေဝေခဲ့

ယခုဝေတဲ့နှင်းတွေကြား
တခါကအတူစားခဲ့ဘူးတဲ့
မိသားစုထမင်းဝိုင်းကိုလွမ်းတယ်

ယခုကြွေတဲ့မိုးရေကြား
တခါကအတူတိုက်ခဲ့တဲ့
သူ့ကျွန်မခံ
ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်တိုက်ပွဲ
ကရင်သွေးစစ်တာတောင်မှ
တို့တွေတနေရာစီ
ခေါင်းစဉ်တစ်ခုအောက်
နီးရက်နဲ့ဝေးနေရခဲ့တယ်

ရွက်တွေကြွေတဲ့နွေထဲ
နွေလေနဲ့အတူ
မင်းတို့ကိုလွမ်းဆွတ်သတိရမိတယ်

သမိုင်းတွေပြောတဲ့စကား
တို့ကရင်တွေ
ရိုးသားတယ်
ဖြူစင်တယ်
စည်းလုံးတယ်ဆိုကြပါရဲ့

မင်းတို့အားလုံးကို
လွမ်းဆွတ်ပီးငါငိုခဲ့တဲ့ညတွေ
များလှပါပီး

ယမ်းငွေ့တွေကြား ထထလန့်နိုးခဲ့တဲ့ည
မင်းပြောဘူးတဲ့စကားတခွန်း
ငါတို့ဘယ်တော့မှ သွေးမကွဲဘူးဆို

ဆောင်းညတညရဲ့အိပ်မက်ထဲ
ခေါင်းစဉ်များစွာအောက်က
ငါအရမ်းချစ်မြတ်နိုးရသော
ကရင်

တသွေးထဲတသံထဲ
တညီထဲတညွတ်ထဲ
တစိတ်ထဲတဝမ်းထဲနဲ့
တူညီတဲ့ပန်းတိုင်တခုထဲအောက်က
တို့ရဲ့ဂုဏ်ဝင်စည်းလုံးခြင်းနေ့ရက်သို့
အတူချီတက်ရအောင်နော်

ကြယ်ကလေး
၁၆.၆.၂၀၂၄

au tef,l-oxkdkdae,ftwGif tmPmodf tlurf zufppfaumifpDrS vufeufuD;ypfcwfrIaMumifh vlae tdrf (10) vHk;ESifh oHoemhaqmuf tOD; (2) vHk; xdcdkufysufpD;

ဖွန်လ (၅) ရက်၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ကေအဲန်ယူ–ဗဟို

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေ၊ ဒူးသထူခရိုင်၊ သထုံမြို့နယ်အတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်မှ လက်နက် ကြီးနှင့် လေကြောင်း တိုက်ခိုက်မှုများကို ပြည်သူလူထုများအား ပစ်မှတ်ထားပြီး ပြည်သူ လူထုများနေထိုင်ရာ ကျေးရွာများအတွင်းနှင့် လုပ်ကိုင်စားသောက်ရာ လုပ်ငန်းခွင်များအတွင်းသို့ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ တိုက်ခိုက်ခဲ့သောကြောင့် လူနေအိမ် (၁၀) လုံး နှင့် သာသနာ့အဆောက်အဦး (၂) လုံး ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရသည်။

ကေအဲန်ယူ–သထုံမြို့နယ်အတွင်း၌ ၂၀၂၄ ခုနှစ် ဖွန်လ (၁) ရက်နေ့ နေ့လည် (၁၂း၀၀) မိနစ်အချိန်တွင် အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်မှ ဂျက် (ဖိုက်တာ) လေယာဉ်ဖြင့် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု (၃) ကြိမ်အတွင်း ဗုံးအလုံးရေ (၁၂) လုံးခန့်နှင့် လက်နက်ကြီးများဖြင့် ပြည်သူလူထုအား ကြောက်လန့်အောင် ခြိမ်းခြောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ သည်။

ထို့နောက် ညနေ (၇း၁၅) မိနစ်တွင် အာဏာသိမ်းစစ်ကောင်စီ (အမတ–၃၁၄) တပ်ရင်း တပ်စခန်းမှ လက်နက်ကြီး (၃) လုံးပစ်ခတ်ရာ ရွှေရောင်ပြကျေးနယ်၊ ရွှေရောင်ပြရွာထိပ်တွင် ကျရောက်ပေါက်ကွဲပြီး ရွာနေ (၁) စောနိုင်ကြီး၊ (၂) နော်မုပလီ၊ (၃) နော်စန်းအေး၊ (၄) တီးဖားကွဲ၊ (၅) နော်ကော်လာ၊ (၆) တီးအူးသုဲ၊ (၇) နော်မနူး၊ (၈) နော်ညွန့်မေ၊ (၉) နော်မူ နှင့် (၁၀) နော်မချော တို့၏ နေအိမ်များအား လက်နက်ကြီးကျည်စ ထိမှန် ပျက်စီးခဲ့သည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဖွန်လ (၄) ရက်နေ့ ညနေ (၈) နာရီ (၁၀) မိနစ်တွင်လည်း စစ်ကောင်စီ (ခမရ–၉) တပ်ရင်း တပ်စခန်းမှ လက်နက်ကြီး (၃) လုံးပစ်ခတ်ရာ ချောင်းစောက်ကျေးနယ်၊ ရေဝေရွာထဲသို့ လက်နက်ကြီး (၁) လုံးကျရောက်ပေါက်ကွဲပြီး ရေဝေရွာဘုန်းကြီး ကျောင်းဆောင် အဆောက်အဦး (၂) လုံး ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့သည်။

au tef,l-v,fbdkuf,ti tmPmodf tlurf zufppfaumifpDyf rS;\ vufeufuD;ypfcwfrI;aMumifh jynfolvlxkae tdrf (3) vHk;xdcdkufysufpD;um jynfol (1) OD;aoqHk;

ဖွန်လ (၂၁) ရက်၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ကေအဲန်ယူ–ဗဟို

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေ၊ ခလယ်လွီထူ ခရိုင်၊ လယ်ဒိုမြို့နယ်အတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်မှ ပြည်သူလူထုအား ပစ်မှတ်ထားပြီး ပြည်သူလူထုများ နေထိုင်ရာ ကျေးရွာများအတွင်းသို့ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ လက်နက်ကြီးများ ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ပြည်သူလူထုပိုင်နေအိမ် (၃) လုံးထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရသည့်အပြင် ပြည်သူ (၁) ဦးပါ ထိခိုက်သေဆုံးခဲ့ရသည်။

ကေအဲန်ယူ–လယ်ဒိုမြို့နယ်အုပ်ချုပ်နယ်မြေအတွင်း ၂၀၂၄ ခုနှစ် ဖွန်လ (၂၀) ရက်နေ့ ညနေ (၄း၄၅) မိနစ်အချိန်တွင် အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ် (ခမရ–၃၀၇) တပ်ရင်းမှ (၁၂၀) မမ လက်နက်ကြီး (၁) လုံးအား ပစ်ခတ်ခဲ့ရာ ပေါက်ကုန်းကျေးရွာအနောက်ပိုင်း ရွာထိပ်တွင် ကျရောက်ပေါက်ကွဲပြီး ပေါက်ကုန်းကျေးရွာနေ နော်လားပွယ်စေး အသက် (၂၃) နှစ်မှ လက်နက်ကြီးကျည်ထိမှန်ပြီး သေဆုံးခဲ့ရသည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဖွန်လ (၁၈) ရက်နေ့ နံနက် (၇) နာရီနှင့် ညနေ (၅း၁၃) မိနစ်အချိန်တွင် အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ် ခလရ–၂၆၄ တပ်ရင်းမှ ၁၅၅ မမ (၇) လုံးနှင့် ၁၂၂ မမ ဟောင်ဝစ်ဇာလက်နက်ကြီး (၄) လုံးစုစုပေါင်း (၁၁) လုံး ပစ်ခတ်ခဲ့ရာ ထိုလက်နက်ကြီး များသည် လက်ကောက်တ၀ကျေးရွာ၊ ကျောက်တန်းကျေးရွာ၊ ဒလဆိပ် ကျေးရွာ၊ ချိုအေးကျေးရွာအနီး နှင့် ရေတွင်းကုန်း ကျေးရွာတို့ အတွင်းကျရောက်ပေါက်ကွဲပြီး ရေတွင်းကုန်းကျေးရွာရှိ (၁) စောဖားဟဲ (၂) စောအယ်ခူ နှင့် (၃) အောင်သန်းဇော် တို့၏ နေအိမ် စုစုပေါင်း (၃) လုံး ထိခိုက်ပျက်စီး ခဲ့ရ သည်။

၁၁၁ တိုက်ပွဲ

တို့အမျိုးသား တော်လှန်ရေး

အပျော်ကြံတွေးခြင်း မဟုတ်ဘူးလို့

တော်လှန်ရေးရဲ့ သဘောတရားကို

တို့နှလုံးသားက စွဲမြဲထားတယ်။

အမျိုးဂုဏ်သိက္ခာကို ထိပါး

အခွင့်ရေးတိုင်း လက်ဝါးကြီးအုပ်လို့

ဂုဏ်သွေးကိုစုပ် အမြတ်ထုတ်ကာ

အမျိုးဖြုတ်မည့် အယုတ်အကြံ

တို့လက်မခံတာ အမှန်ပါ။

ဇန်နဝါရီ ၃၁ ရက် ၁၉၄၉

တို့တွေ မေ့နိုင်ရိုးလား။

သမိုင်း ခဝဲခြံ ယမ်းပေါက်ကွဲသံနဲ့

စတင်ခဲ့ အင်းစိတ်တိုက်ပွဲ

တို့အမျိုးတွေ လက်နက်ဆွဲရလေပြီ။

စော်ဘွားကြီးကုန်း၊ မင်းမွေ့ကုန်း

ဒွားထိုးကုန်း၊ စောဘင်ဆင်ခြံ

ယမ်းဖောက်သံတွေ ညံမစဲ။

ကျွမ်းစာသင်ကျောင်း၊ တရုတ်သင်္ချိုင်း

စစ်မျက်နှာအရပ်တိုင်း အပိုင်းပိုင်းအစစ

ဦးခေါင်းမြေခ သွေးမြေကျနဲ့

ပေးဆပ်ခဲ့ကြ အသက်သွေးတွေ

နှစ် ၇၀ ကျော် ပုံရိပ်တွေပါ။

စနစ်ဆိုး ခေတ်အဆိုးမှာ

အဆိုးဆုံးဒဏ်ကို

ယောကျ်ားမိန်းမ လူကြီးကလေးမကျန်

အစိတ်သားကောင်တောင် မချန်

တို့အားလုံး ခံခဲ့ရတယ်။

သူငယ်ချင်း

ငို့အမြင် ငို့အတွေးမှာ

မင်းဟာ ကရင်သွေးပါကွာ။

သမိုင်းတစ်ခေတ်ရဲ့ ပုခုံးပြောင်းတာဝန်အတွက်

မဆုံးသေးတဲ့ တော်လှန်ရေးကို

အသက်ချွေးပေး

သွေးနဲ့ ရေးမှာလား

မရှက်တဲ့အတွေးနဲ့ ငေးကြည့်နေမှာလား။

okDpdt wlr: tUr: oDz0

သုးမီၤစိရီၤအသုးတဖဉ် ခးကျိဖးဒိဉ်အဃိ ကမျၢ်သံ (၂) ဂၤ ဘဉ်ဒိ (၅) ဂၤ ဖဲ ချဉ်လွံၢ်ထူဉ်ကီၢ်ရှဉ်၊ ဆီထံးကီၢ်ဆဉ် (၂၀၂၄ နံဉ် လါယူၤ ၁၄ သီ)

သုးမီၤစိရီၤအသုးတဖဉ် ခးလီၤကျိဖးဒိဉ်အဃိ ကမျၢ်ဟံဉ်ဟးဂီၤ (၂) ဖျာဉ်ဒီး သိခါဖှဉ်တၢ်သူဉ်ထိဉ် ၂ ဖျာဉ်ဟးဂီၤ ဖဲဒူသထူဉ်ကီၢ်ရှဉ်၊ သထူဉ် ကီၢ်ဆဉ် (၂၀၂၄ နံဉ် လါယူၤ ၁ သီတုၤ ၃ သီ)

သုးမီၤစိရီၤအသုးတဖဉ် ခးကျိဖးဒိဉ်အဃိ ဘဉ်သံဝဲသဝီဖိ (၄) ဂၤ ဒီး ဘဉ်ဒိ (၃) ဂၤ ဖဲ တီအူကီၢ်ရှဉ်၊ ထီတထူဉ်ကီၢ်ဆဉ် ဖဲ (၂၀၂၄ နံဉ် လါမ့ၤ ၁၃ သီ)

သုးမီၤစိရီၤအသုးတဖဉ် ဟဲနှာ်လီၤလၢသဝီပူၤဒီး ဒွဲဉ်အူကွံာ်သဝီဖိ အဟံဉ် (၈) ဖျာဉ်ဖဲ ဖဉ်အဉ်ကီၢ်ရှဉ်၊ တနၥ္ၶါကီၢ်ဆဉ် ဖဲ (၂၀၂၄ နံဉ် လါမ့ၤ ၁၀ သီ)

သုးမီၤစိရီၤအသုးတဖဉ် ဟးသုးကျိၤဒီးဒိးလီၤမ့ဉ်ပိၢ်လၢ ကမျၢ်ဖိဟးထိဉ်ဟးလီၤကျဲအဃိ ကမျၢ်ဖိ (၆) ဂၤယိၢ်ဘဉ်မ့ၢ်ပိၢ် ဖဲ ချဉ်လွံၢ်ထူဉ်ကီၢ်ရှဉ်၊ မူကီၢ်ဆဉ် (၂၀၂၄ နံဉ် လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ ၈ သီတုၤ ၂၄ သီအတိၢ်ပူၤ)

သုးမီၤစိရီၤအသုးတဖဉ် သူဝဲဒြီဒီး တ့ၢ်လီၤမ့ၢ်ပိၢ်လၢ ကမျၢ်အိဉ်ဆိးလိၢ်ကျဲအဃိ ကမျၢ်ဘဉ်ဒိ (၃) ဂၤ ဖဲ ချဉ်လွံၢ်ထူဉ်ကီၢ်ရှဉ်၊ ဆီထံးကီၢ်ဆဉ် (၂၀၂၄ နံဉ် လါမ့ၤ ၁ သီ)

u&Uwl [ ]wl*:wz0

Medic တၢ်မၤလိပျ်အမူး ဘဉ်တၢ်မၤအီၤဖဲ သုးမုၢ်ဒိဉ် သုးဝဲၤလီၢ်ခိဉ်သ့ဉ် သ့ဉ်ဘ့ဉ်ထဉ် (၂၀၂၄ နံဉ် လါမ့ၤ ၁ သီ)

လိၢ်ခၢဉ်သး သ့ဉ်ပှၢ်ဝဲၤကျိၤတီခိဉ်ရိဉ်မဲဒီး မၤဝဲတၢ်တၢဉ်ပိဉ်တဲသကိး ဘဉ်ထွဲသ့ဉ်ပှၢ်ဂ့ၢ်ဝီအမူး ဖဲဖဉ်အဉ်ကီၢ်ရှဉ် (၂၀၂၄ နံဉ် လါမ့ၤ ၁ သီတုၤ ၃ သီ)

တီအူကီၢ်ရှဉ် ရဲဉ်ကျဲၤမၤဝဲ တၢ်ပၢဆှၢရဲဉ်ကျဲၤကမျၢ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်မၤလိ (၁) တဘျီ (၂၀၂၄ နံဉ် လါအ့ဖြ့ဉ် ၁၅ သီတုၤ လါမ့ၤ ၇ သီ)

ကီၢ်သူလ့ၤဟိဉ်ခိဉ်ကပၢ်ကမံးတံာ် မၤဝဲတၢ်အိဉ်ဖှိဉ် ၃ ဘျီတဘျီ (၂၀၂၄ နံဉ် လါမ့ၤ ၁၃ သီတုၤ ၁၅ သီ)

လိၢ်ခၢဉ်သး ကညီသးစၢ်ကရၢ ရဲဉ်ကျဲၤမၤဝဲ ကညီသးစၢ်ကရၢမုၢ်နံၤ ပှဲၤထိဉ် ၃၅ ဝီတဝီ ကညီသးစၢ်ကရၢ လိၢ်ခၢဉ်သး (၂၀၂၄ နံဉ် လါမ့ၤ ၂၃ သီ)

ပှၤဟိဉ်ခိဉ်ဖိခွဲးယာ် ကမံးတံာ် လိၢ်ခၢဉ်သး တၢ်အိဉ်ဖှိဉ် ဘဉ်တၢ်မၤအီၤဖဲ (၂၀၂၄ နံဉ် လါမ့ၤ ၂၇ သီတုၤ ၃၁ သီ)